

ΑΤΤΙΚΑ ΑΓΓΕΙΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

ΘΡΑΚΗ 448 ΠΧ
 ✦ Υπο Αθηναϊκή εξάρτηση
 ◇ Αρχαίες Θρακικές Πόλεις (Σπορδαϊότερες)
 ✦ Αποικίες Ελλήνων
 Έρευνα - Σχεδιασμός: Γιορκέλης Γιάσος

Στόχος μας είναι:

- να παρουσιάσουμε συνοπτικά τη γραπτή αττική κεραμική που έχει βρεθεί σε αρχαιολογικές θέσεις (οικισμούς, ταφές, ιερά) της αρχαίας Θράκης μέσα από ένα μικρό, αλλά αντιπροσωπευτικό δείγμα αγγείων και να σχολιάσουμε τα σχήματα, την εικονογραφία και τη χρήση τους στην τοπική κοινωνία,
- να αποκτήσουμε μια σφαιρική εικόνα της πολυτελούς αττικής κεραμικής στη Θράκη, των εμπορικών δρόμων μέσα από τους οποίους διοχετευόταν, αλλά και των τοπικών προτιμήσεων,
- να αντιπαραβάλουμε τα ευρήματά μας με τα αποτελέσματα της εξέτασης των μεταλλικών αγγείων, ώστε να συνθέσουμε μια πληρέστερη εικόνα των επαφών Αθήνας και Θράκης,
- να πραγματευτούμε αρχικά τα γραπτά αττικά αγγεία των ελληνικών αποικιών στην αιγαιακή Θράκη, δηλαδή στα νησιά, σε παράκτιους οικισμούς, αλλά και σε θέσεις στο εσωτερικό, και έπειτα εκείνα που βρέθηκαν στις αποικίες της Μαύρης Θάλασσας και τον χώρο επιρροής τους, π.χ. θέσεις σε άμεση γειτνίαση με τις αποικίες, κοντά σε ποταμούς και εν γένει στην ενδοχώρα,
- να γίνεται για κάθε θέση μια σύντομη αναφορά στην ιστορία και αρχαιολογία της, σκιαγραφώντας, έτσι, το ευρύτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσονται τα ευρήματα της γραπτής αττικής κεραμικής.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Περιοριζόμαστε εδώ εκ των πραγμάτων, στη γνωστή και κυρίως δημοσιευμένη, γραπτή αττική κεραμική των αρχαϊκών και κλασικών χρόνων, κατά κύριο δηλαδή λόγο στα μελανόμορφα και ερυθρόμορφα αγγεία από το 600 μέχρι το 300 περίπου π.Χ.,

Πλήθος αγγείων που πρέπει να λάβουμε υπόψη στην έρευνά μας δεν είναι δημοσιευμένα ή αποτελούν ευρήματα πρόσφατων ανασκαφών. Επομένως, απαιτείται αυτοψία σε μουσεία της Ελλάδος, της Βουλγαρίας και της ευρωπαϊκής Τουρκίας,

Εκκρεμεί η μελαμβαφής, τα άλλα εργαστήρια και η ντόπια κεραμική για να έχουμε μια πλήρη εικόνα

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Συνεξετάζουμε την ποσότητα και ποιότητα της αττικής κεραμικής (εδώ μόνο της γραπτής) τόσο στην ελληνική όσο και στη βουλγαρική Θράκη (υπολείπονται στοιχεία από την περιοχή της ευρωπαϊκής Τουρκίας), ώστε να έχουμε μια κατά το δυνατόν σφαιρική εικόνα. Επιπλέον, ο στόχος εδώ, είναι η ποσοτική και ποιοτική αυτή ανάλυση, να βοηθήσει στην καλύτερη κατανόηση των επαφών της Αθήνας με τη Θράκη και στο είδος αυτών

ΑΤΤΙΚΑ ΑΓΓΕΙΑ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ – ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ & περαία – «σαμοθρηκία τείχεα»

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ

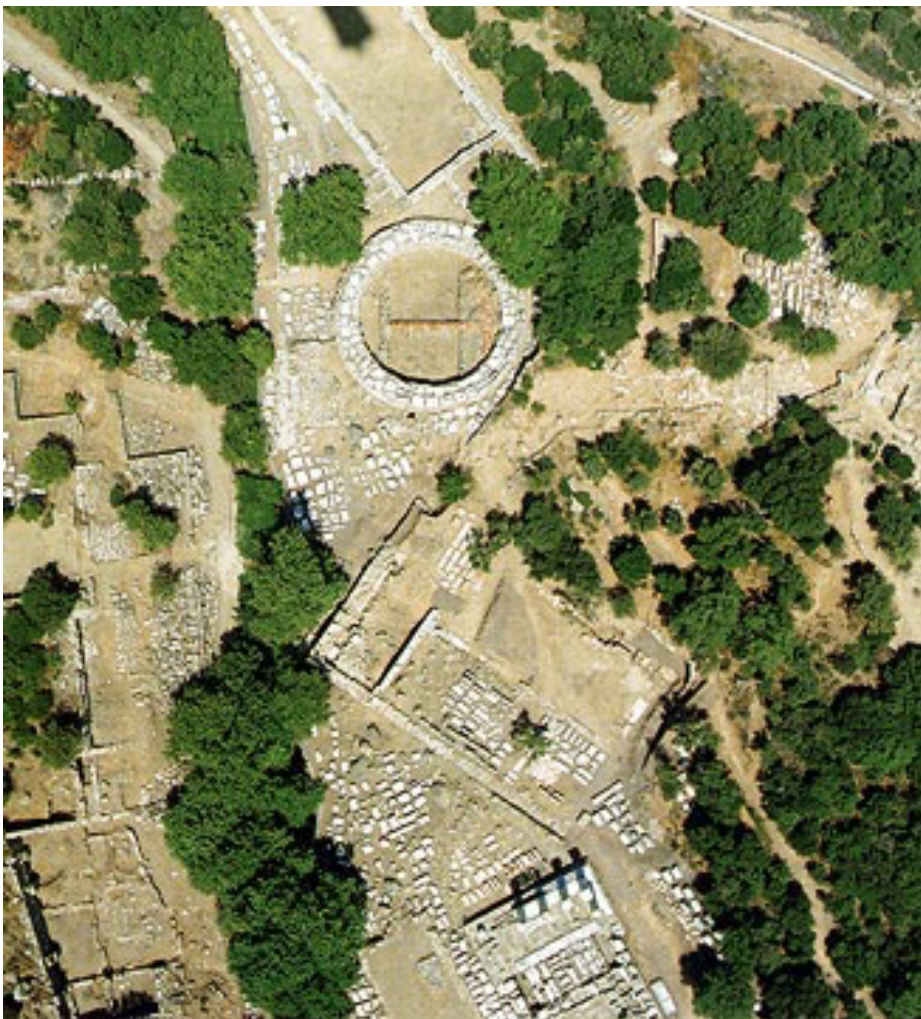
Η Σαμοθράκη δέχθηκε τους πρώτους έλληνες αποίκους (από τη Σάμο ή τη Λέσβο/Αιολία) γύρω στα 700 π.Χ. και αναπτύχθηκε γρήγορα σε ένα σημαντικό εμπορικό, αλλά και λατρευτικό κέντρο. Στις αρχές του 5ου αι. π.Χ. πέρασε στη σφαίρα επιρροής των Περσών, ενώ με τη λήξη των Μηδικών Πολέμων εντάχθηκε στην Α΄ Αθηναϊκή Συμμαχία.

Μέχρι εκείνη την εποχή, η Σαμοθράκη είχε ήδη αποικίσει την απέναντι ακτή (τα «σαμοθρηκία τείχεα» του Ηροδότου), ιδρύοντας μια σειρά από οχυρωμένες εγκαταστάσεις-εμπόρια, έτσι ώστε να εξασφαλίσει τον καλύτερο έλεγχο της περιοχής, αλλά και την ασφάλεια του νησιού.

Το νησί ήταν γνωστό ήδη από την αρχαιότητα για τα **Μυστήρια των Καβείρων** αλλά και το **ιερό των Μεγάλων Θεών**, για το οποίο έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον οι μακεδόνες βασιλείς και κυρίως οι διάδοχοι του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην ελληνιστική εποχή («Βασιλικό Ιερό των Μακεδόνων»).

Ωστόσο, η πολιούχος θεά της πόλης ήταν η Αθηνά, η μορφή της οποίας κοσμούσε και τα νομίσματα της Σαμοθράκης, ενώ έχει τεκμηριωθεί τόσο η λατρεία του Διονύσου όσο και άλλων θεοτήτων στο νησί.

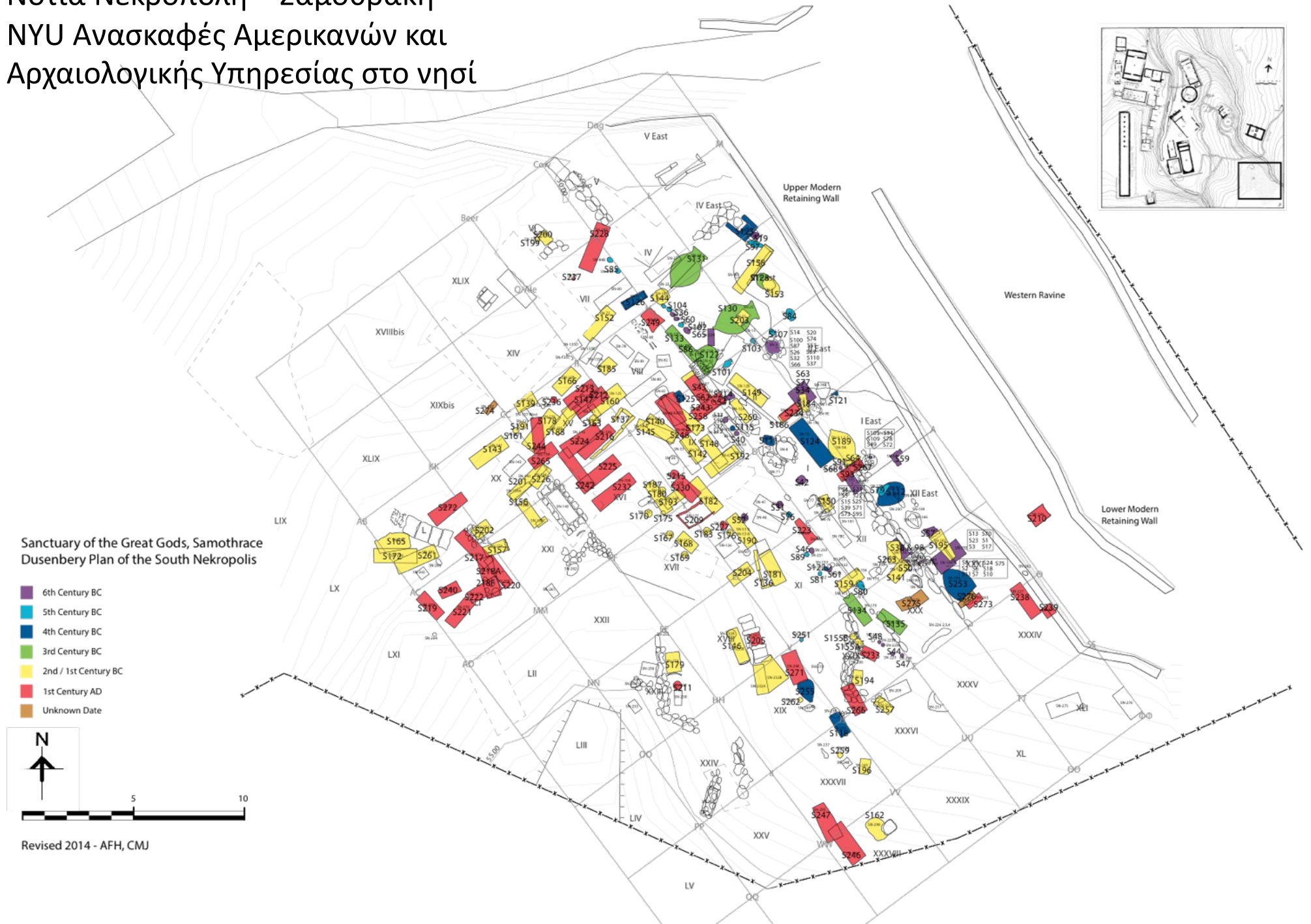
Το ιερό των Μεγάλων Θεών

Πανελλήνια, μυστηριακή λατρεία, ανοιχτή σε όλα τα κοινωνικά στρώματα, φύλα κλπ
Ιερός Γάμος, τελετές, αναπραστάσεις (Κάδμος και Αρμονία) και χθόνια λατρεία

Δεκάδες αφιερώματα από μαρμάρινα/χάλκινα αγάλματα, αγγεία, μέχρι ταπεινά όστρεα και άγκιστρα ψαράδων

Νότια Νεκρόπολη – Σαμοθράκη

ΝΥΑ Ανασκαφές Αμερικανών και Αρχαιολογικής Υπηρεσίας στο νησί

Εξετάζοντας τα γνωστά μελανόμορφα κι ερυθρόμορφα αττικά αγγεία που βρέθηκαν στο νησί, και συγκεκριμένα στις νεκροπόλεις και το ιερό, μπορεί κανείς να παρατηρήσει τα εξής: υπάρχει μια **σαφής προτίμηση σε κιονωτούς μελανόμορφους κρατήρες του 6ου αι. π.Χ.** και μάλιστα σε όσους κοσμούνται με πολεμιστές ή σκηνές μάχης.

Εξαίρεση αποτελεί ο κρατήρας του Ζωγράφου του Princeton που απεικονίζει τον Ηρακλή εναντίον του Κύκνου στη μία πλευρά και την αποθέωση του ήρωα με τη συνοδεία της Αθηνάς στην άλλη.

Αξίζει να σημειώσει κανείς επίσης, την ύπαρξη δύο τουλάχιστον **μελανόμορφων αγγείων** του Ζωγράφου του Λούβρου F6, έναν κιονωτό κρατήρα και έναν αμφορέα, αλλά και την όλη του Ζωγράφου του Λούβρου F 16, στα οποία αντανακλώνται κάποιες από τις **γνωστές αριστοκρατικές αρετές**, όπως είναι η άθληση (πρβλ. τους δρομείς που απεικονίζονται στον αμφορέα, η πολεμική ανδρεία (βλ. την αναχώρηση των πολεμιστών που παριστάνεται στον κιονωτό κρατήρα) και το συμπόσιο (η όλη που φέρει παράσταση του Διονύσου κανθαροφόρου).

Διονυσιακά θέματα κοσμούν, επίσης, δύο μελανόμορφες πελίκες με πρωταγωνιστές τον Ηρακλή και τον Διόνυσο στη μια, και τον Ερμή με έναν σάτυρο στην άλλη

Αττικά μελανόμορφα αγγεία από Σαμοθράκη:
αμφορέας με αθλητή, όλη με καθιστό Διόνυσο,

Πελίκη, α – β όψη

Εικ. 1. Πελίκη του Ζ. του Θησέα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Σαμοθράκης, αρ. ευρ. S 57-1. Α΄ όψη.

Εικ. 2. Πελίκη του Ζ. του Θησέα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Σαμοθράκης, αρ. ευρ. S 57-1. Β΄ όψη.

Εικ. 3. Πελίκη του Ζ. του Θησέα στη Σαμοθράκη. Λεπτομέρεια της Α΄ όψης με τον Ηρακλή και τον Διόνυσο.

Εντυπωσιάζει ιδιαίτερα, η **απουσία των μελανόμορφων κυλίκων**, ειδικά κάνοντας τη σύγκριση με τα ευρήματα της Θάσου, ενώ και στα **ερυθρόμορφα παραδείγματα τα αγγεία πόσεως είναι περιορισμένα**, με σαφή προτίμηση στον σκύφο κι όχι την κύλικα.

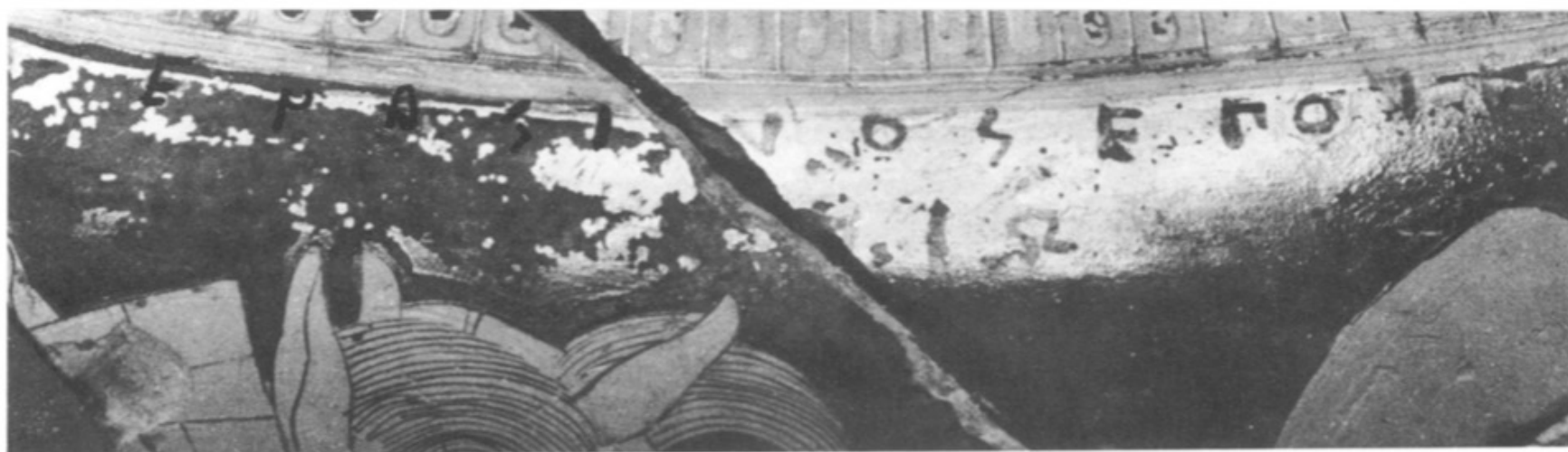
Ο κρατήρας εξακολουθεί να είναι το πιο δημοφιλές σχήμα και για τα ερυθρόμορφα αττικά αγγεία που βρέθηκαν στη Σαμοθράκη.

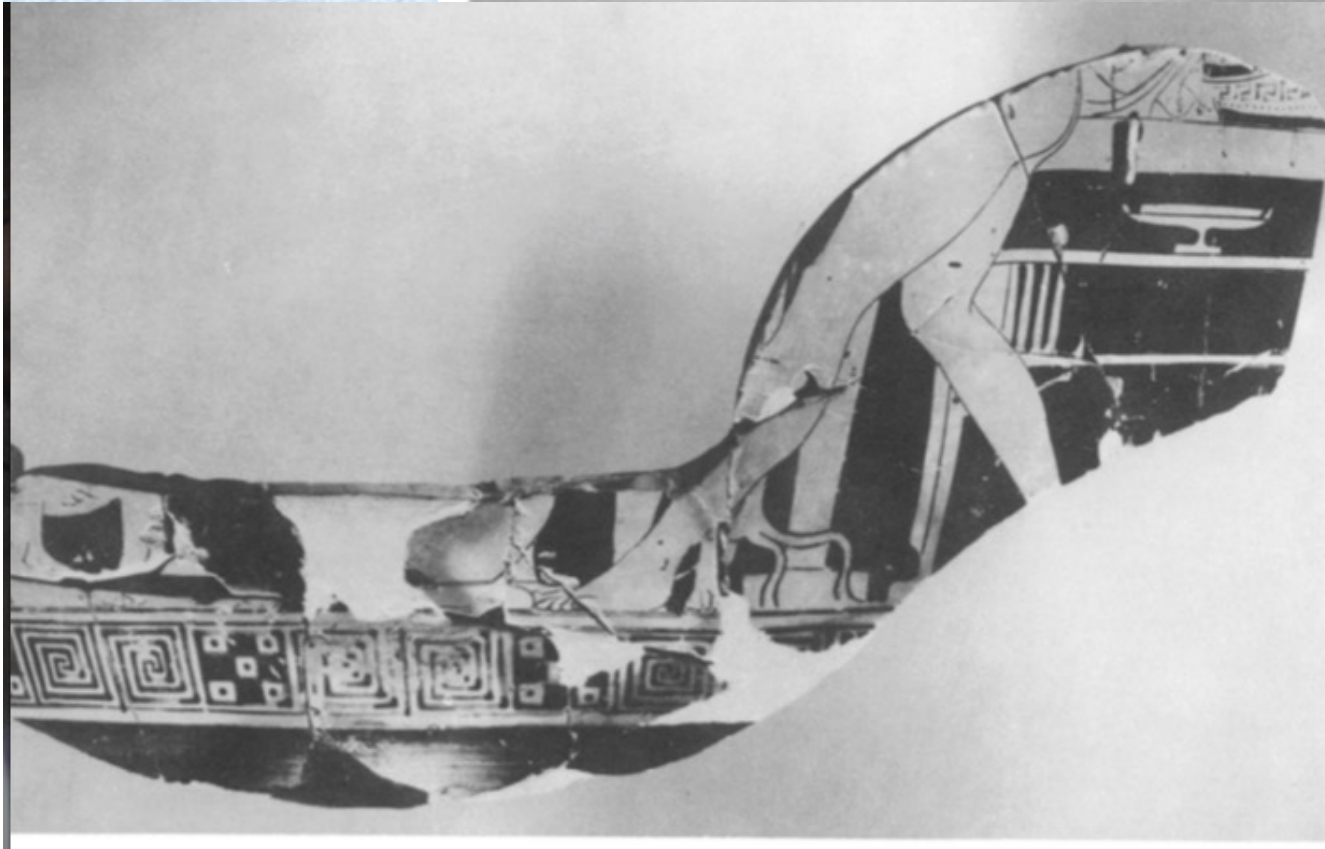
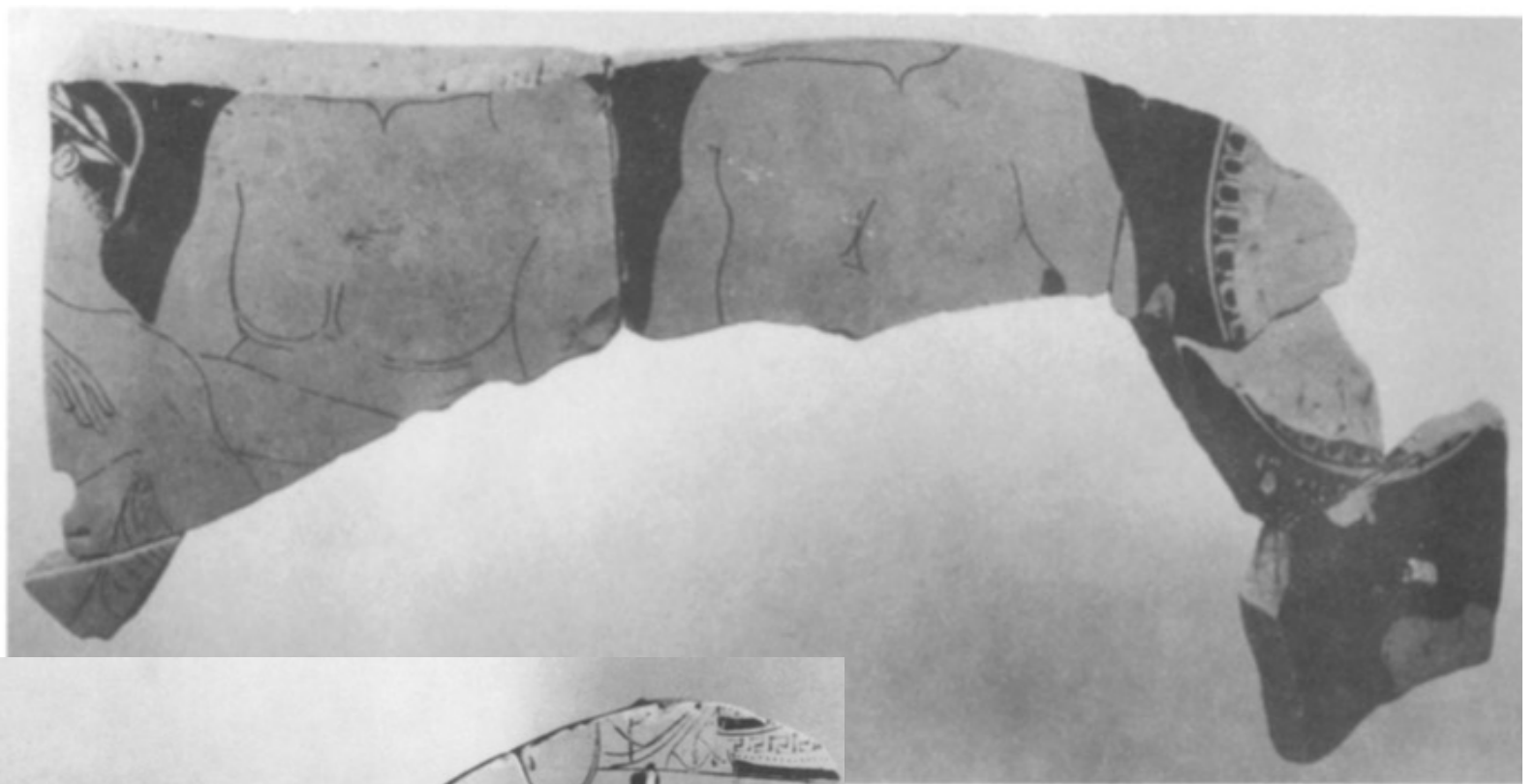
Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλούν **δύο κρατήρες από το ιερό των Μεγάλων Θεών** που είναι εξαιρετικά **μεγάλου μεγέθους**, και χρονολογούνται στο **β' τέταρτο του 5ου αι. π.Χ.**

A) Πρόκειται για έναν **κιονωτό κρατήρα** που φέρει την **υπογραφή του κεραμέα Ερασίνου** και αποδίδεται σε κάποιον αγγειογράφο κοντά στον Ζωγράφο του Κλεοφράδη. Μέγεθος μορφών 28 εκ.!!!, αδιάλειπτη διακόσμηση α-β όψης – θέμα : οι Επτά επί Θήβας

B) ο δεύτερος κρατήρας, ένας **καλυκωτός** που αποδίδεται στον Ερμώννακτα, είχε μεγάλη διάμετρο, περ. 50 εκ. στο ύψος των λαβών, και περίτεχνο διάκοσμο - θέμα: συμπόσιο

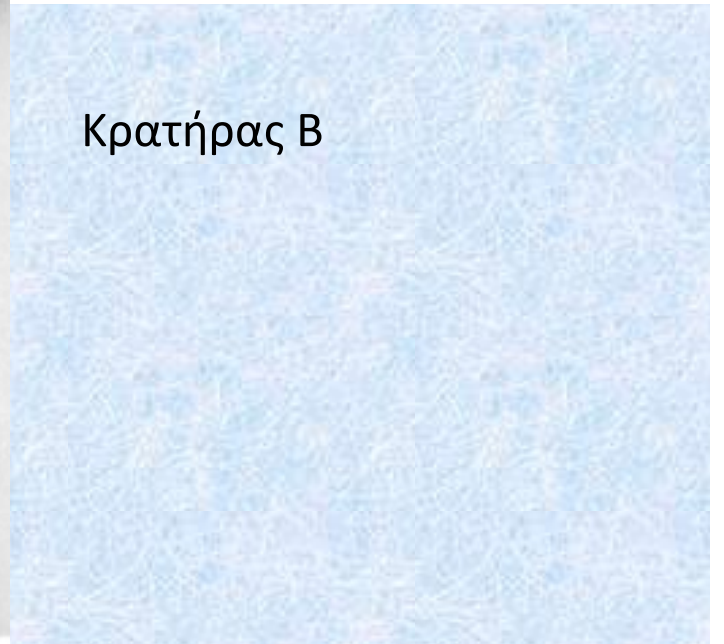
Κρατήρας Α

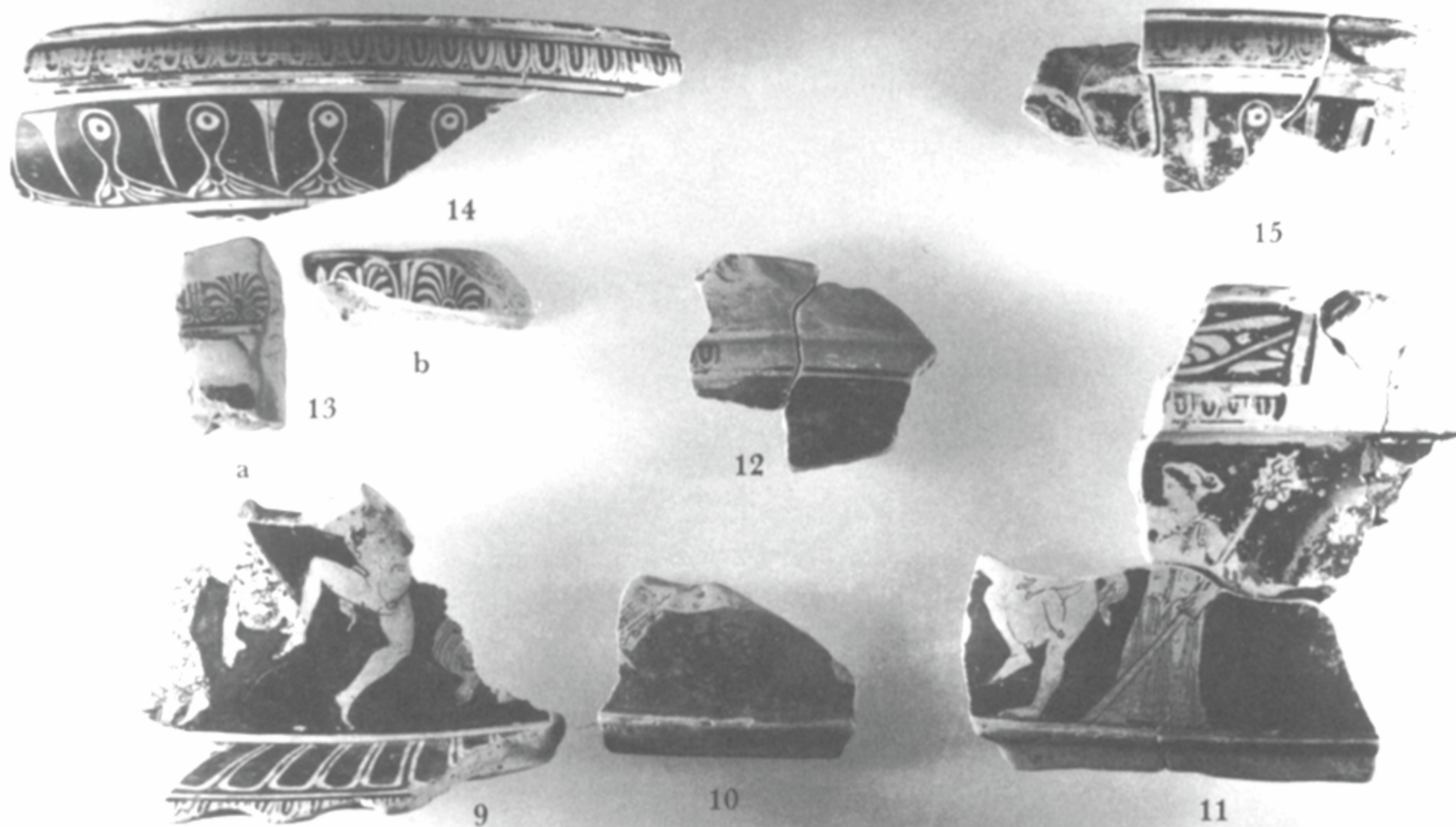

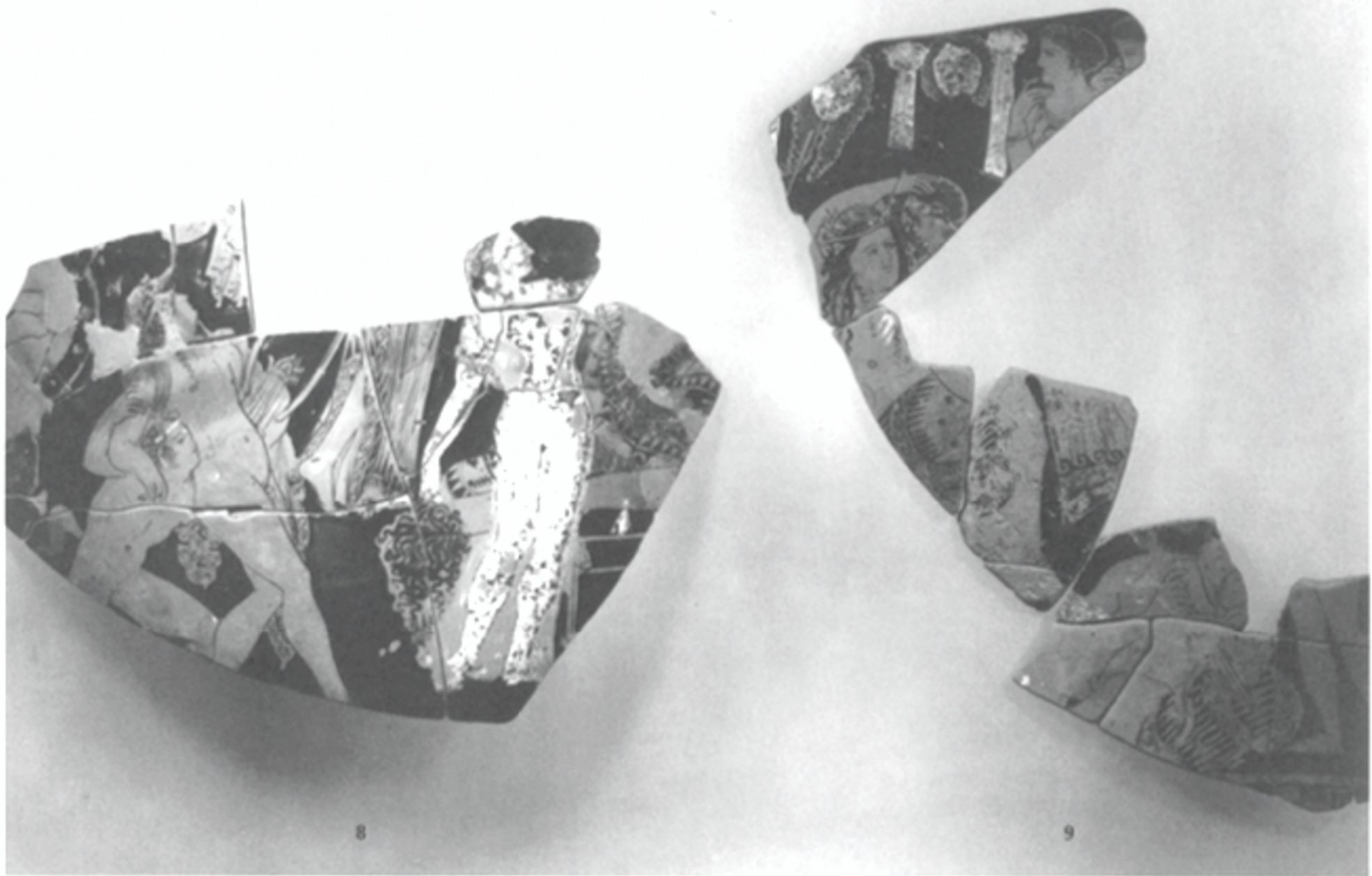
1:2

Κρατήρας Β

Από τα ερυθρόμορφα αγγεία που βρέθηκαν στο νησί και χρονολογούνται στον 4ο αι. π.Χ., ξεχωρίζει ένας ελικωτός κρατήρας του κύκλου του Ζωγράφου του Προνόμου, που είναι διακοσμημένος με μια διονυσιακή σκηνή,

8

9

Μικρή Ιωνία - ΑΒΔΗΡΑ

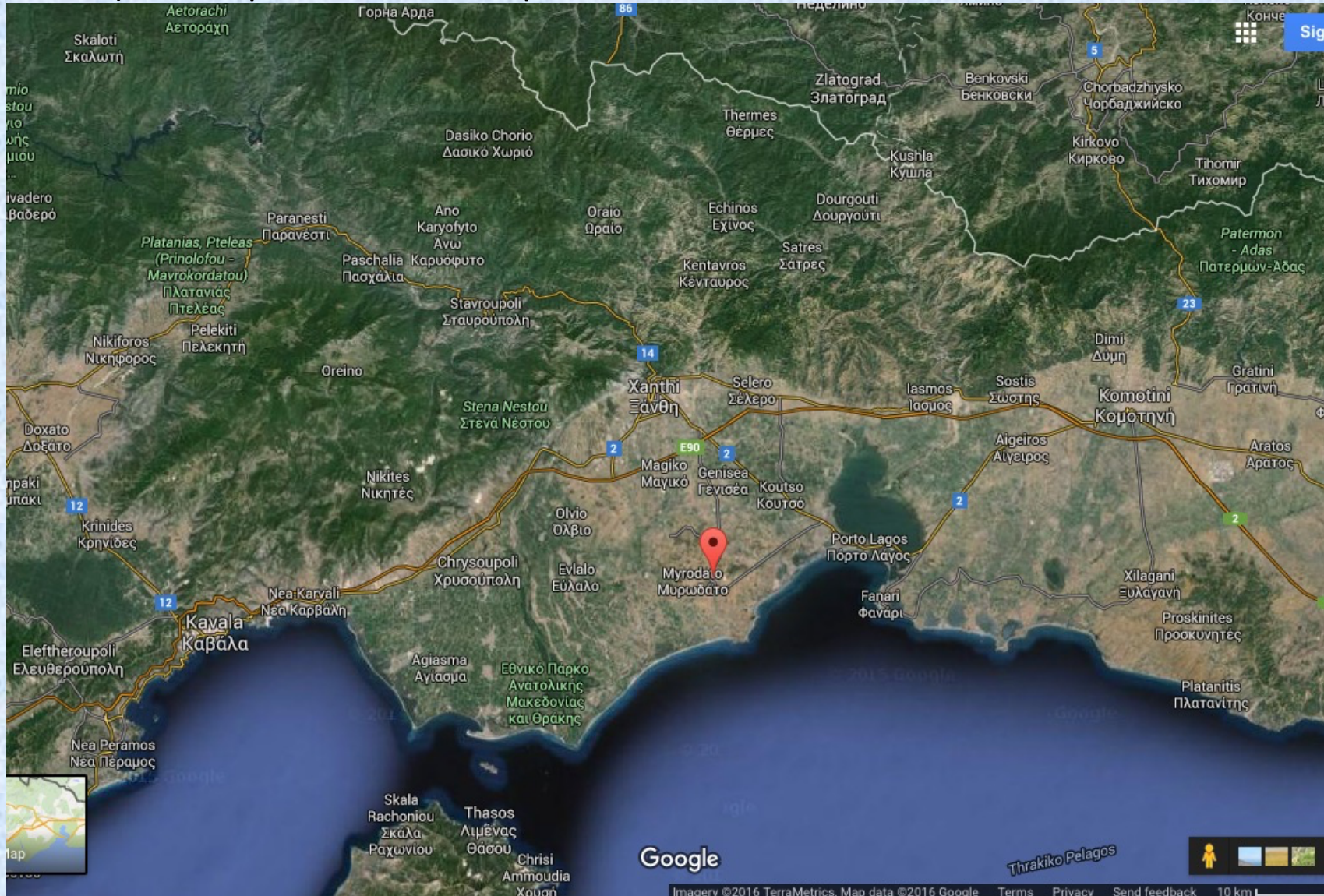
Λόγω των πολλών και σημαντικών αποικιών που ίδρυσαν οι Ίωνες της Μικράς Ασίας στο βορειοανατολικό Αιγαίο, η περιοχή ονομάζεται και Μικρή Ιωνία από τους μελετητές.

Από τις πιο χαρακτηριστικές ιωνικές αποικίες είναι τα **Άβδηρα**. Η πόλη ιδρύθηκε περίπου το 545 π.Χ. από Ίωνες της μικρασιατικής πόλης Τέω (ή Τέως), μετά από μια σύντομη εποίκιση της θέσης από τις Κλαζομενές, έναν αιώνα περίπου νωρίτερα.

Κατά τη διάρκεια των Μηδικών Πολέμων, η πόλη αποτέλεσε ορμητήριο του Ξέρξη και οι πηγές αναφέρουν πως ανταμείφθηκε πλουσιοπάροχα για την υποστήριξη που παρείχε στους Πέρσες (Μαρδόνιος κι ορμητήριο Περσών). Έκτοτε συμμετείχε στην Α΄ Αθηναϊκή Συμμαχία – όπως και η γειτονική Δίκαια, διατηρώντας παράλληλα σχέσεις με το βασίλειο των Θρακών Οδρυσών.

Γνώρισε μεγάλη άνθιση μέχρι και τον Πελοποννησιακό Πόλεμο (431–404 π.Χ.), για να αρχίσει σταδιακά να πλήττεται από εξωτερικούς εχθρούς, όπως την καταστροφική επίθεση των Τριβαλλών στα 376 π.Χ. (η πόλη σώθηκε χάρη στην παρέμβαση των Αθηναίων με τον στρατηγό Χαβρία) και την οριστική κατάκτησή της από τον Φίλιππο Β΄ στα 356 π.Χ. Η πόλη άκμασε μέχρι τον 2^ο αι. πΧ, μετά μαραζώνει και συρρικνώνεται σε ρωμαϊκό πόλισμα στην ακρόπολη, καθώς η Εγνατία οδός ΔΕΝ περνούσε από αυτήν. **ΓΙΑΤΙ ΑΚΜΑΣΕ ΠΡΙΝ???**

Στην πόλη είναι γνωστό ότι λατρευόταν ο **Ηρακλής** και ο επώνυμος ήρωας-οικιστής **Άβδηρος**. Έχουν βρεθεί πολλές επιγραφές, αλλά και νομίσματα, ενώ από ανασκαφικές έρευνες έχουν έρθει στο φως μεγάλα τμήματα της πόλης και των οχυρώσεων από τα αρχαϊκά έως και τα ρωμαϊκά χρόνια, νεκροταφεία και ιερά, όπως το ιερό του Διονύσου και το ιερό της Δήμητρας και της Κόρης.

Η πληθώρα κεραμικών εργαστηρίων της αρχαϊκής και της κλασικής εποχής που αντιπροσωπεύονται στην πόλη και η ευρεία κυκλοφορία των νομισμάτων της, αντανακλούν την εξαγωγική δύναμη των Αβδήρων αλλά και την οικονομική τους ευμάρεια

Δυτική πύλη του
Τείχους και προς
Μέτωπο προς την πόλη

Αργυρό τετράδραχμο,
460-440 πΧ

Κατάλοιπα ελληνιστικής/ρωμαϊκής οικίας

Ειδικότερα, όσον αφορά στα γραπτά αττικά αγγεία, **περιλαμβάνονται αρκετά μελανόμορφα παραδείγματα**, εκ των οποίων ξεχωρίζουμε μία λήκυθος της Ομάδας Beldam του ά' μισού 5ου αι. π.Χ. από το νεκροταφείο των τύμβων

Ερυθρόμορφα αττικά αγγεία εισάγονται στα Άβδηρα έως και τον 4ο αι. π.Χ., με αυξημένους ρυθμούς κατά το β' μισό του 5ου αι. π.Χ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι μια λήκυθος με σκηνή γυναικών και μια τεφροδόχος υδρία που βρέθηκε σε έναν από τους τύμβους (μάλιστα εντός μεγάλου πίθου).

Η υδρία χρονολογείται στα 430 π.Χ. και απεικονίζει δύο γυναίκες, τη μία με κουβάρια νήματος και την άλλη με ένα κιβώτιο, και αποδίδεται στον κύκλο του Πολυγνώτου (Ζωγράφος του Πηλέως).

Λίγο πρωιμότερη από την υδρία, περίπου στα 460–450 π.Χ., είναι η ερυθρόμορφη πελίκη με ιματιοφόρους νέους, που είναι επίσης εύρημα τάφου

Ερυθρόμορφη υδρία από τα Άβδηρα, περ 430 πΧ

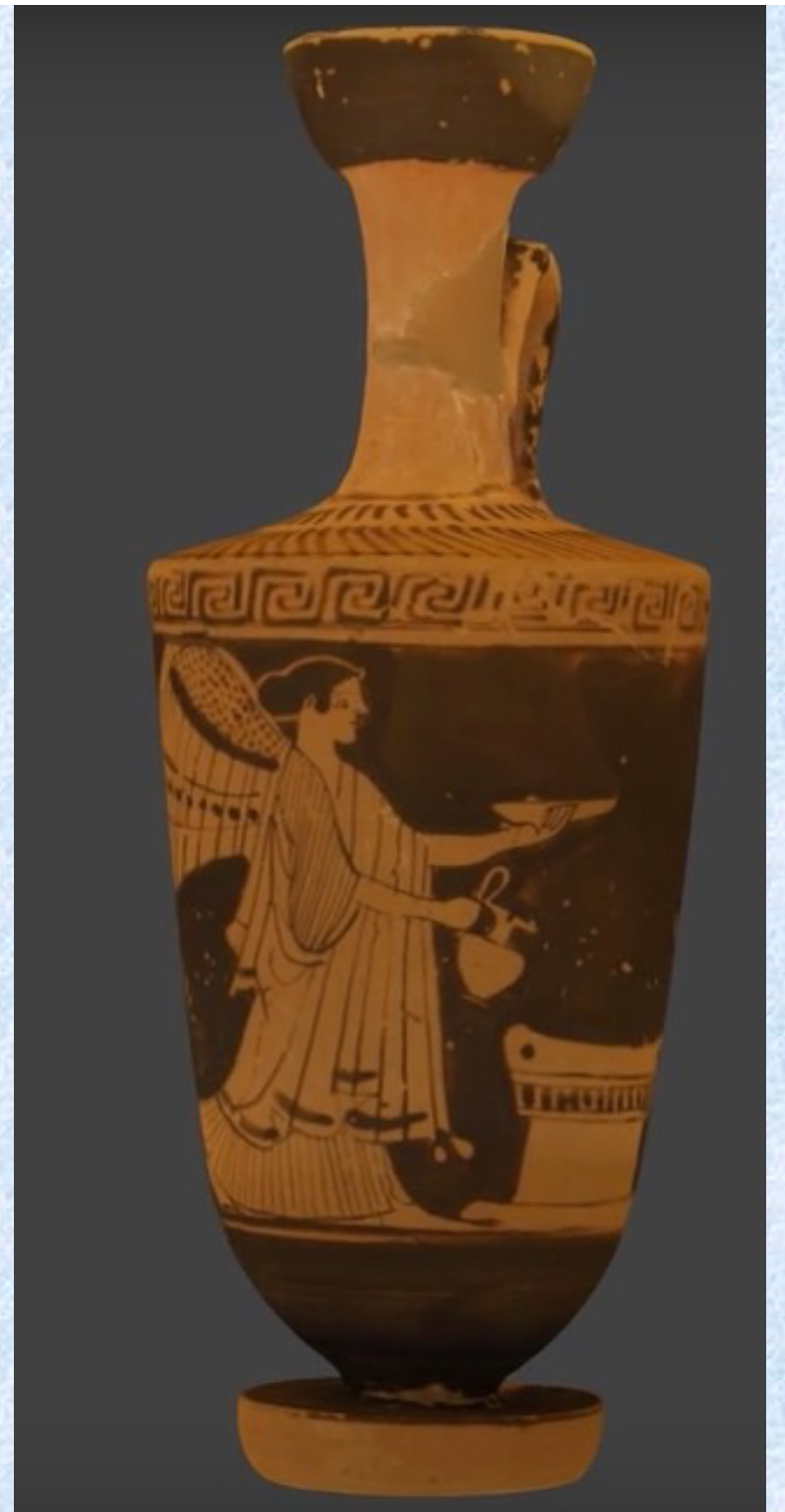
Πελίκη από το νεκροταφείο των Αβδήρων, περ 440 πΧ

Ερυθρόμορφος κωδωνόσχημος κρατήρας, μαινάδα και νέος; - περ 440-430 πΧ

Ερυθρόμορφη λήκυθος, περ 450-440 πΧ

Αγγεία άλλων εργαστηρίων
Π.χ. κορινθιακά, ιωνικά

ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΔΕΙΤΕ:

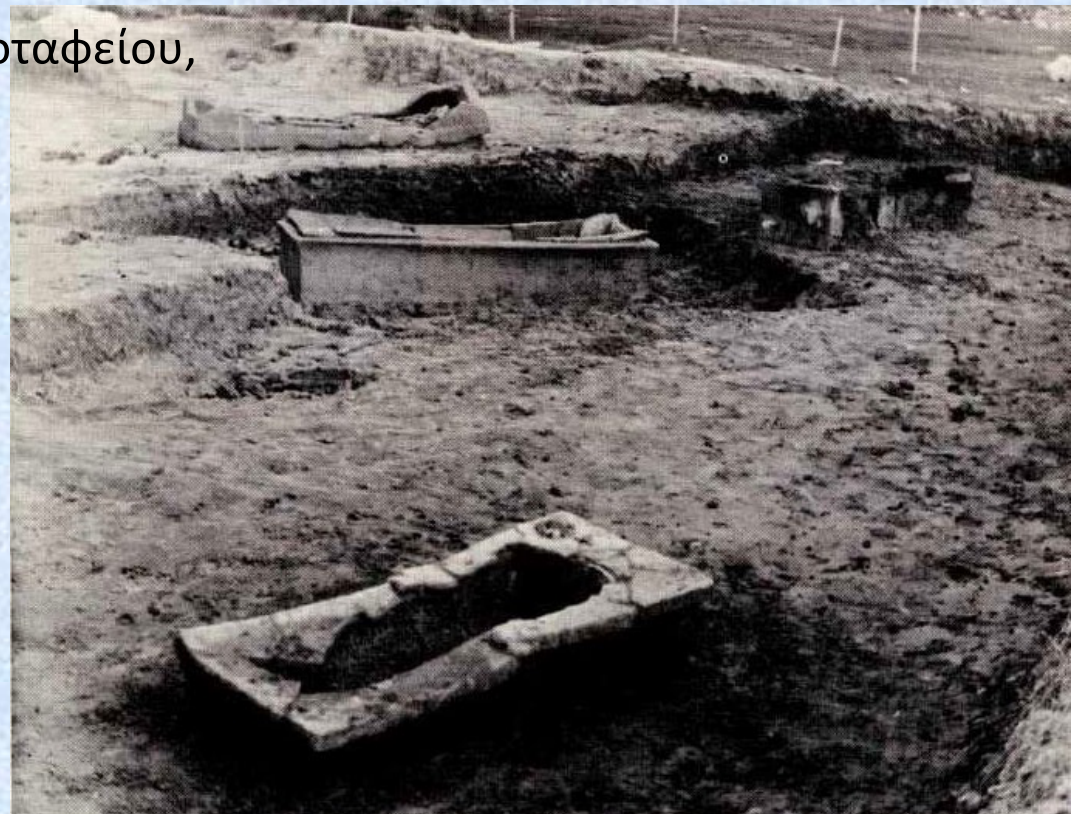
http://www.omnia.ie/index.php?navigation_function=3&europaena_query=Avdira

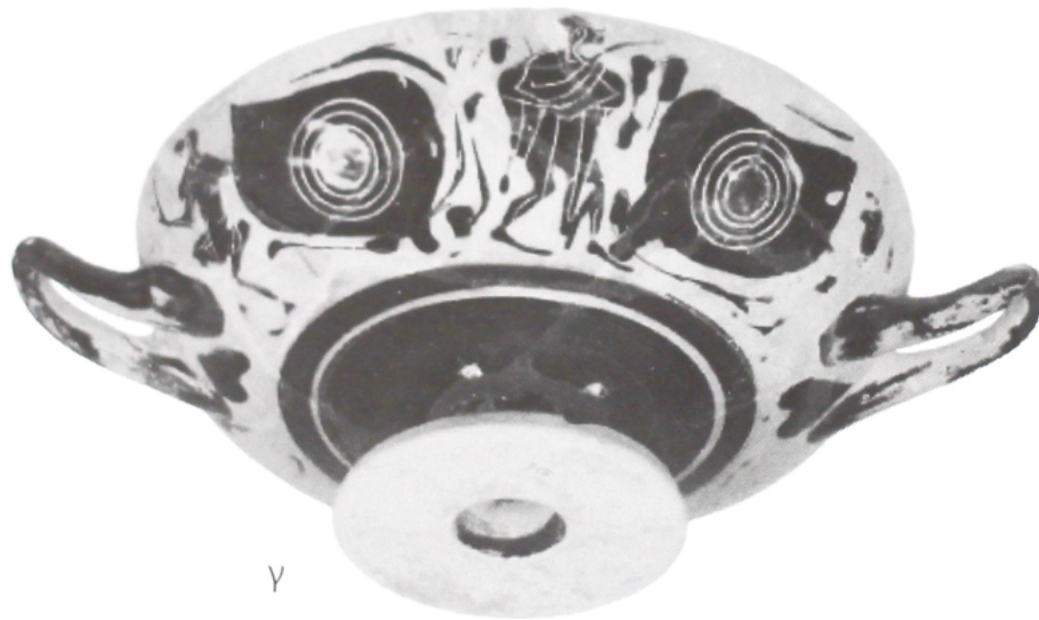
ΔΙΚΑΙΑ

Ανάμεσα στα Άβδηρα και τη Μαρώνεια βρίσκεται κατά τον Ηρόδοτο (7.109) η «**Δίκαια παρ' Ἄβδερα**» (σημ. **Φανάρι**), πιθανή αποικία/εμπόριο των Σαμίων. Από τη Δίκαια έχουν έρθει στο φως τμήματα του τείχους και του οικισμού του 4ου αι. π.Χ., το λιμάνι της πόλης (σημερινή λιμνοθάλασσα του Πόρτο Λάγους) και η νεκρόπολη.

Από την τελευταία προέρχονται κάποια **μελανόμορφα αγγεία** (λήκυθοι, κύλικες, σκύφοι – π.χ. με παράσταση του Ηρακλή εναντίον του λιονταριού της Νεμέας) και **λιγιστά ερυθρόμορφα**, με χαρακτηριστικά σχήματα τις **ληκύθους και τους αμφορείς για ταφική χρήση**. Τα αγγεία αυτά χρονολογούνται ως επί το πλείστον ανάμεσα στα **525 και τα 475 π.Χ.**, την ίδια δηλαδή περίοδο με την πλειονότητα των νομισμάτων της πόλης

Τμήμα του Αρχαϊκού-κλασικού νεκροταφείου,
ανασκαφή 1950 - (Πηγάδι - Φανάρι)

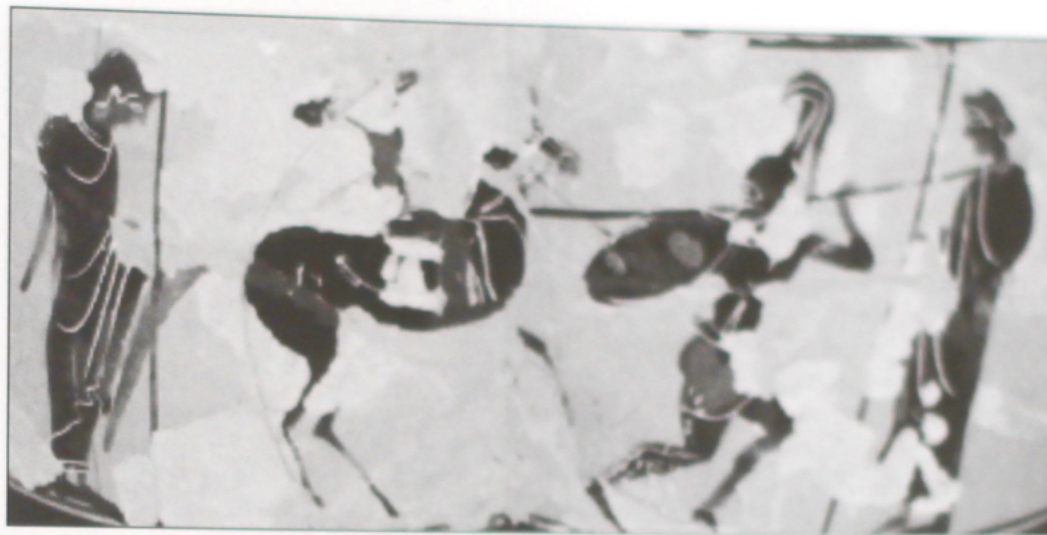

Εικ. 7. Νεκροταφείο Δίκαιας. Αττική κεραμική: οι κύλικες ΑΓΚ 1377, 1367 και 715.

α

β

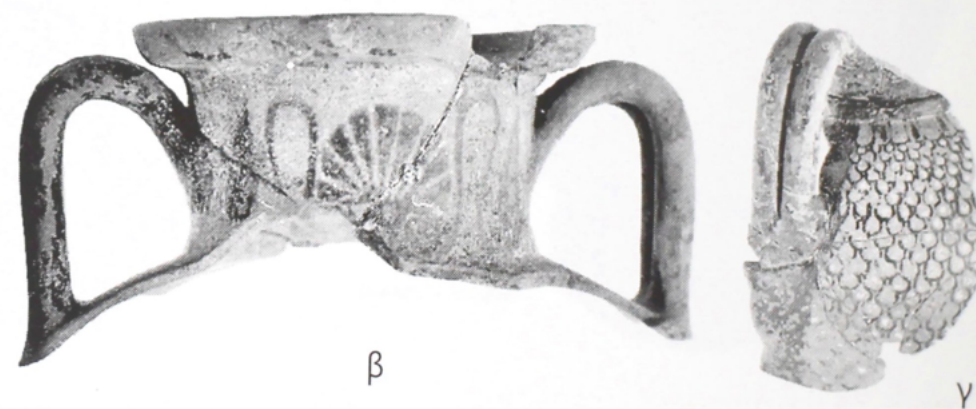

γ

Εικ. 8. Νεκροταφείο Δίκαιας. Αττική κεραμική: οι λήκυθοι ΑΓΚ 1368, 1381 και 1386.

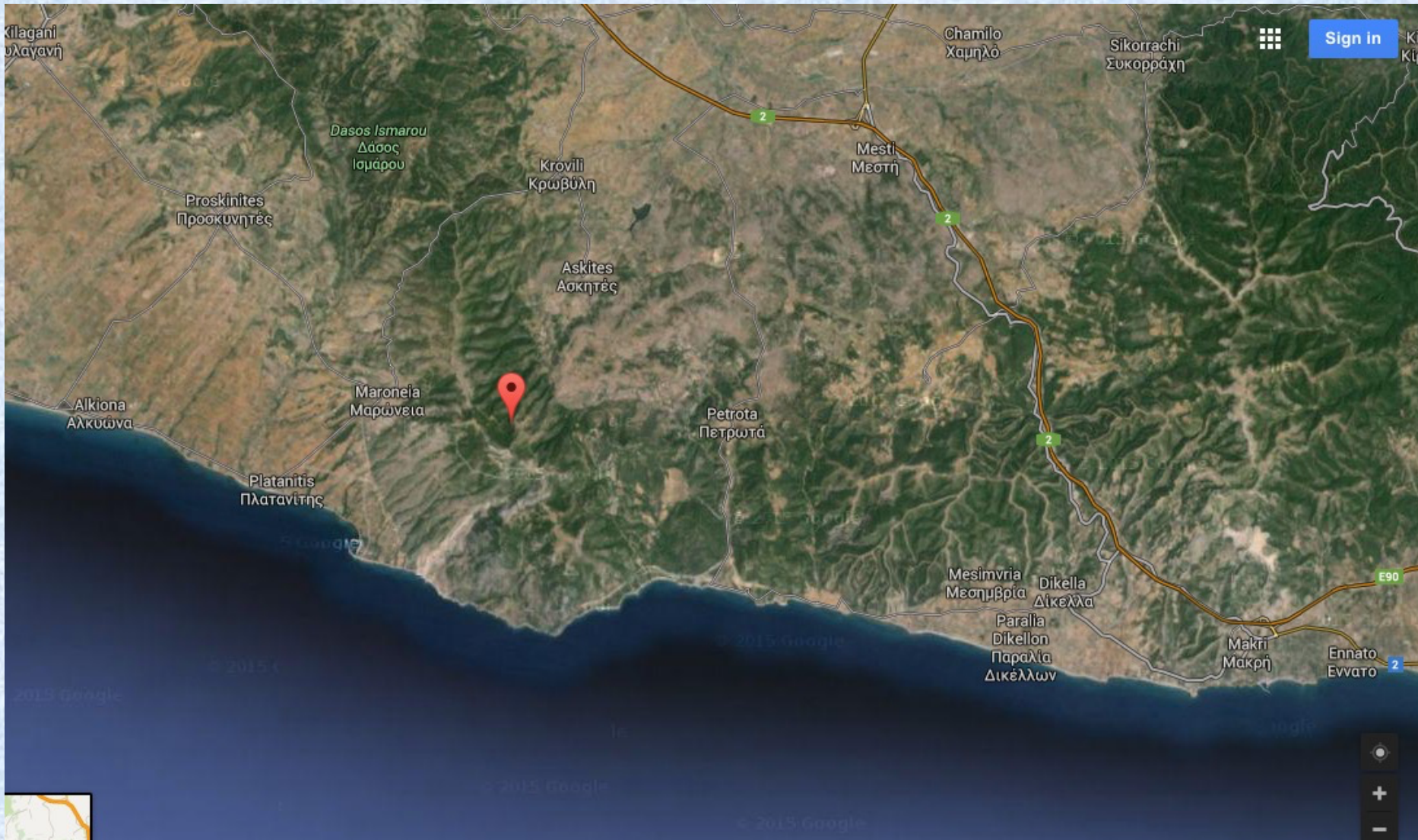

Εικ. 9. Νεκροταφείο Δίκαιας. Σκύφος ΑΓΚ 716.

Εικ. 10. Νεκροταφείο Δίκαιας. Τοπική κεραμική: η κύλικα ΑΓΚ 1371 και τμήματα από αμφορείς κλαζομενιακού τύπου.

Η αρχαιολογική θέση που βρίσκεται στην τούμπα της **Μάκρης** ήταν γνωστή ήδη από τους περιηγητές του 17ου αι., αλλά συστηματικές ανασκαφές έγιναν μόλις τη δεκαετία 1980–1990. Ο οικισμός αυτός έχει ταυτιστεί στο παρελθόν από τους μελετητές, με το Σέρρειον ακρωτήριο και πιο πρόσφατα με τη Μεσημβρία ή κατ' άλλους την Ορθαγόρεια. Ως ακρωτήριο Σέρρειον ταυτίζεται σήμερα η περιοχή στο Sari Kaya στην κατάληξη του όρους Ίσμαρος, από όπου προέρχεται και ένας ερυθρόμορφος σκύφος του 4ου αι. π.Χ., με πιθανή απεικόνιση βασιλέα.

Σε μικρή απόσταση από τον οικισμό της Μάκρης, βρίσκεται το επονομαζόμενο **σπήλαιο του Κύκλωπα**, ένας πιθανός αλλά ανεπιβεβαίωτος χώρος λατρείας, που ίσως είναι το **Ζηρήνθιον άντρο**, κατοικία του **Ορφέα κατά τον Απολλώνιο Ρόδιο** (Αργοναυτικά 1.23.3–31). Υπάρχει ακόμη κι ένα **μικρό φυσικό λιμάνι στα νότια**, δίνοντας διέξοδο προς το Αιγαίο.

Στη θέση αυτή εντοπίστηκαν ίχνη κατοίκησης που χρονολογούνται από την προϊστορική έως και τη βυζαντινή περίοδο, ενώ επιφανειακές έρευνες που έγιναν και κυρίως η περισυλλογή επιγραφών και αγγείων, υποδεικνύουν ως εποχή ακμής του οικισμού το διάστημα από τα υστεροκλασικά ως τα ρωμαϊκά χρόνια. **Από τα πιο σημαντικά ευρήματα της κλασικής περιόδου από την περιοχή, είναι ένας αποθέτης που περιείχε πλήθος αγγείων**, όπως για παράδειγμα, **αμφορείς** που χρονολογούνται στον 5ο αλλά και στον 4ο αι. π.Χ., κύλικες, κυάθια, λεκανίδες, έναν ηθμό και ένα επίνητρο, αλλά και λυχνάρια, σφονδύλια και δεκάδες ενσφράγιστες λαβές

Η «**σπηλιά του Κύκλωπος Πολύφημου**», αλλά αποτελεί στην πραγματικότητα λατρευτικό κέντρο θρακικών θεοτήτων. Το σπήλαιο βρίσκεται στην παραλία της Μάκρης, μέσα σε έναν βράχο όπου βρέθηκαν ίχνη χρήσης από τη Νεολιθική Περίοδο (περ. 4.500). Ο χώρος του αποτελείται από δύο επίπεδα και τρεις θαλάμους, γύρω τους δε υπάρχουν λαξευμένες κόγχες και σκαλοπάτια. Στο εσωτερικό και την τούμπα, που βρίσκεται πάνω από το σπήλαιο, έχουν βρεθεί διάφορες πήλινες κατασκευές, αγαλματίδια και ειδώλια ζώων.

Μια από τις σημαντικές πόλεις στην αρχαία Θράκη, πασίγνωστη για το **κρασί** της (βλ. και ληνούς στο βουνό), είναι η **Μαρώνεια** (Ίσμαρος). Στα νοτιοδυτικά του όρους Ίσμαρος, η πόλη περιτειχιζόταν από μεγάλο οχυρωματικό περίβολο, ο οποίος περιέκλειε μεταξύ άλλων την ακρόπολη, τμήμα της χώρας και το λιμάνι. Τόσο τα οικιστικά κατάλοιπα όσο και τα νεκροταφεία της περιοχής που έχουν έρθει στο φως χρονολογούνται κυρίως από τον 4ο αι. π.Χ. μέχρι και τη ρωμαϊκή εποχή. Παράλληλα με την εύφορη πεδιάδα και τον ορυκτό πλούτο της περιοχής, η πόλη διέθετε πρόσβαση σε θαλάσσιες και ποτάμιες οδούς, ενώ βρισκόταν σε μικρή απόσταση από την κεντρική οδική αρτηρία, δηλ. επρόκειτο για **θέση ιδανική για την ανάπτυξη του εμπορίου**.

Πρόσθετα: εξόρυξη μαρμάρου και σιδηρομεταλλευματος (θέση Μαρμαρίτσα)

Η θρακική πόλη Ισμάρα/Ισμαρος

Οι αρχαίες πηγές αναφέρουν την παρουσία του **θρακικού φύλου των Κικόνων** στην περιοχή, ενώ για την προέλευση των ελλήνων αποίκων αναφέρεται η **Χίος**. **Φαίνεται πως οι δύο πλευρές, Θράκες και άποικοι, συνυπήρξαν αρμονικά για μεγάλο διάστημα**, όπως μαρτυρεί και η αύξηση του πληθυσμού της πόλης: **σύμφωνα με συντηρητικούς υπολογισμούς, στον 5ο αι. π.Χ. ο πληθυσμός της Μαρώνειας ήταν περίπου 8.000 άνθρωποι**. Όλοι αυτοί οι παράγοντες συντέλεσαν στη μεγάλη οικονομική και εμπορική άνθιση της πόλης, γεγονός που πιστοποιείται και από την ευρεία κυκλοφορία των νομισμάτων της.

Πολιτικά, η πόλη ισορροπούσε ανάμεσα στην Αθήνα, τη Θάσο και το γειτονικό θρακικό βασίλειο: συμμετείχε περιστασιακά στην Α΄ Αθηναϊκή Συμμαχία, ενώ φαίνεται πως κατέβαλε φόρο στο βασίλειο των Οδρυσών, όπως η Αίνος και τα Άβδηρα, ενώ οι πηγές αναφέρουν συνεχείς διενέξεις της με τη Θάσο για τον έλεγχο της αρχαίας Στρύμης

Αρχαίο θέατρο Μαρώνειας – ελληνιστικό/ρωμαϊκό

Σπήλαιο Μαρώνειας

Ισως πρόκειται για το σπήλαιο, που αναφέρει ο Απολλώνιος ο Ρόδιος στα «Αργοναυτικά» του, ως **κατοικία του Ορφέως** στη χώρα των Κικόνων. Μία παράδοση ταυτίζει και αυτό το σπήλαιο με το «Σπήλαιο του Κύκλωπα» Πολύφημου που τυφλώθηκε από τον Οδυσσέα αφού πρώτα ο τελευταίος τον μέθυσε με οίνο από τη Μαρώνεια. Το 1969, κλιμάκιο σπηλαιολόγων εξερεύνησε και χαρτογράφησε μέρος του σπηλαίου για την πιθανότητα τουριστικής αξιοποίησης του. Στο σπήλαιο που αποτελείται από κατακόρυφες και δυσκολοδιάβατες στοές, έχουν βρεθεί σαφή ίχνη κατοίκησης από την πέμπτη τουλάχιστον χιλιετία.

Δύο ήταν οι πιο σημαντικές λατρείες στη Μαρώνεια: αυτή του Απόλλωνα και του Διονύσου, το ιερό του οποίου έχει μάλλον εντοπιστεί και χρονολογείται στον 4ο αι. π.Χ. Σε κτήριο που βρίσκεται πλησίον του ιερού του Διονύσου εντοπίστηκαν σχεδόν ακέραια αγγεία διαφόρων εργαστηρίων. Πρόκειται κυρίως για πινάκια, άωτα σκυφίδια, πυξίδες, οινοχόες, αγγείο μετρήσεως στερεών και ένα θυμιατήριο

Στο ανατολικό όριο της θασιακής περαίας στη **χερσόνησο της Μολυβωτής**, στα σύνορα με τη χώρα της Μαρώνειας, βρίσκεται μια άλλη εγκατάσταση, που ίσως ταυτίζεται με την αρχαία **Στρώμη**. Η ίδρυση της Στρώμης ως **εμπόριο της Θάσου** τοποθετείται στον **7ο αι. π.Χ.**

Η πόλη αποτέλεσε νωρίς **αντικείμενο φιλονικίας μεταξύ της μητρόπολης της και της Μαρώνειας**, μέχρι που το 353 π.Χ. ο Φίλιππος Β΄ βοήθησε τους Μαρωνίτες να καταστρέψουν οριστικά τη θασιακή αποικία. Η αρχαιολογική σκαπάνη στη θέση της Μολυβωτής, έχει φέρει στο φως **τμήμα των οχυρώσεων και του οικισμού, ένα σημαντικό σύστημα υδραγωγείου**, ενώ **από το νεκροταφείο προέρχονται αρκετά γραπτά αττικά αγγεία** και τμήματα από επιτύμβιες στήλες, όλα του 5ου και του 4ου αι. π.Χ. Σημειώνεται πως στη νεκρόπολη εντοπίστηκαν τουλάχιστον πέντε ταφικά μνημεία (Α ως Ε), αποτελούμενα από τρεις ταφές και δύο καύσεις, πιθανότατα πολεμιστών, ενώ στα βόρεια/βορειοανατολικά της πόλης βρέθηκαν αρκετοί

Ειδικότερα, από την ταφική κατασκευή Γ και την πυρά του πολεμιστή, ξεχωρίζουν ένας **αποσπασματικός παναθηναϊκός αμφορέας** του Ζωγράφου του Βερολίνου και μια μελανόμορφη κύλικα-σκύφος του άμισού 5ου αι. π.Χ., διακοσμημένη με αντωπά καθιστές μορφές ανάμεσα σε κληματίδες, η οποία δεν αποκλείεται να είναι προϊόν τοπικού εργαστηρίου.

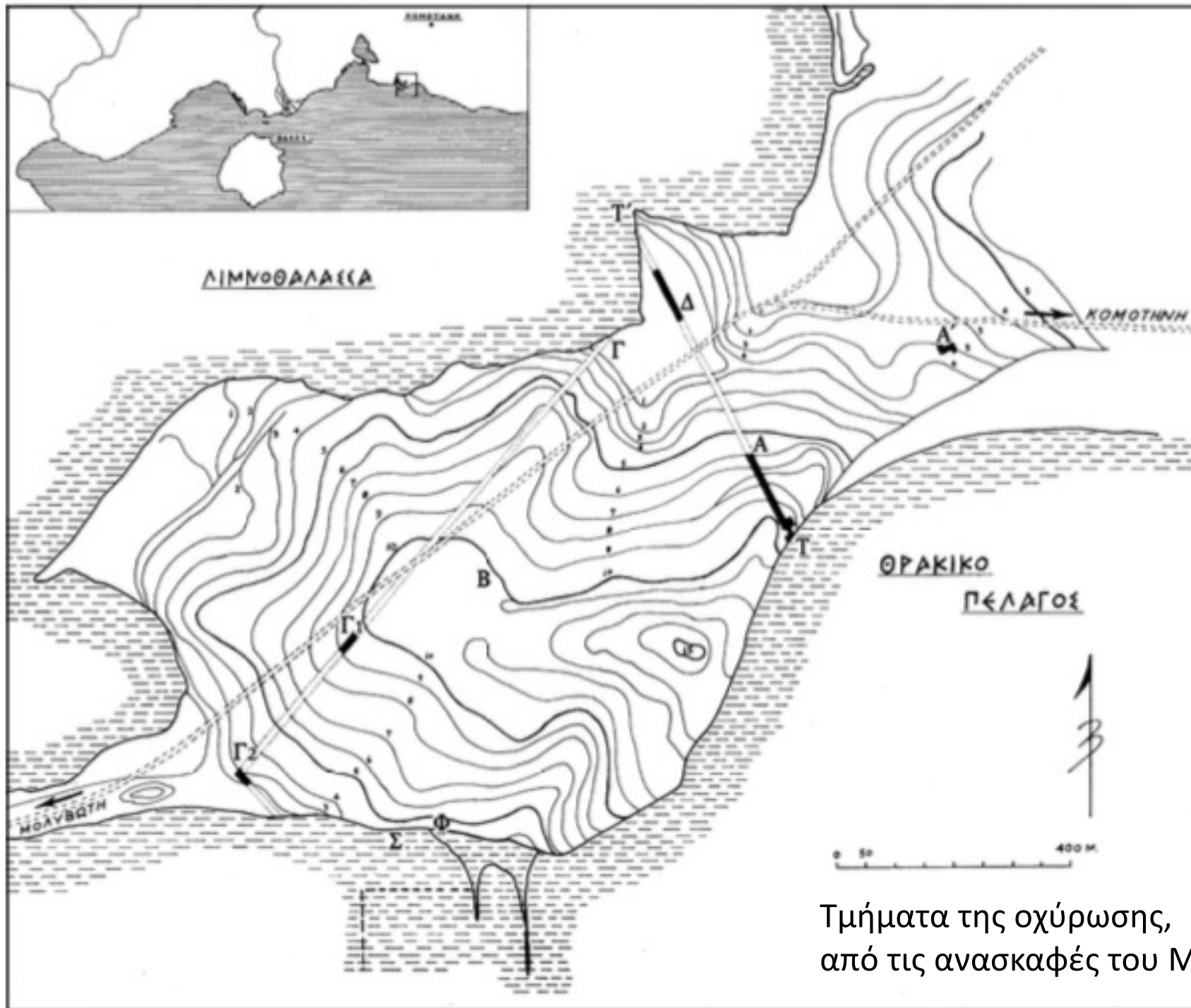
Από το ίδιο ταφικό μνημείο (Γ) προέρχεται η **ερυθρόμορφη πελίκη του Ζωγράφου της Κενταυρομαχίας του Λούβρου με απεικόνιση της Απολλώνιας τριάδας από τη μια πλευρά κι ενός σατύρου και μιας μαινάδας από την άλλη. Χρονολογείται στα 440 π.Χ.**, την ίδια δηλαδή εποχή με **δύο αποσπασματικά σωζόμενους αμφορείς** του Ζωγράφου του Πηλέως και του Ζωγράφου του Κλεοφώντα: ο πρώτος απεικονίζει στην κύρια όψη του τους γάμους του Πηλέα και της Θέτιδος και ο δεύτερος αναχώρηση πολεμιστή.

Επίσης, στα 440–430 π.Χ. χρονολογείται η **λευκή αττική λήκυθος** από τον Τύμβο Β με παράσταση επιτύμβιας στήλης, εκατέρωθεν της οποίας στέκουν ένας πολεμιστής και μια γυναικεία μορφή που επισκέπτεται τον τάφο. Επισημαίνεται πως στα ταφικά μνημεία εντοπίστηκαν **πολλές μελαμβαφείς κύλικες του γ' τέταρτου του 5ου αι. π.Χ.**, γεγονός που, σε συνδυασμό με την τράπεζα από το μνημείο Ε και τις χάλκινες αρύταινες και κυάθους που βρέθηκαν εκεί, παραπέμπει σε **νεκρόδειπνα**

Ερυθρόμορφη Πελίκη, περ 440 πΧ

Απολλώνεια Τριάδα

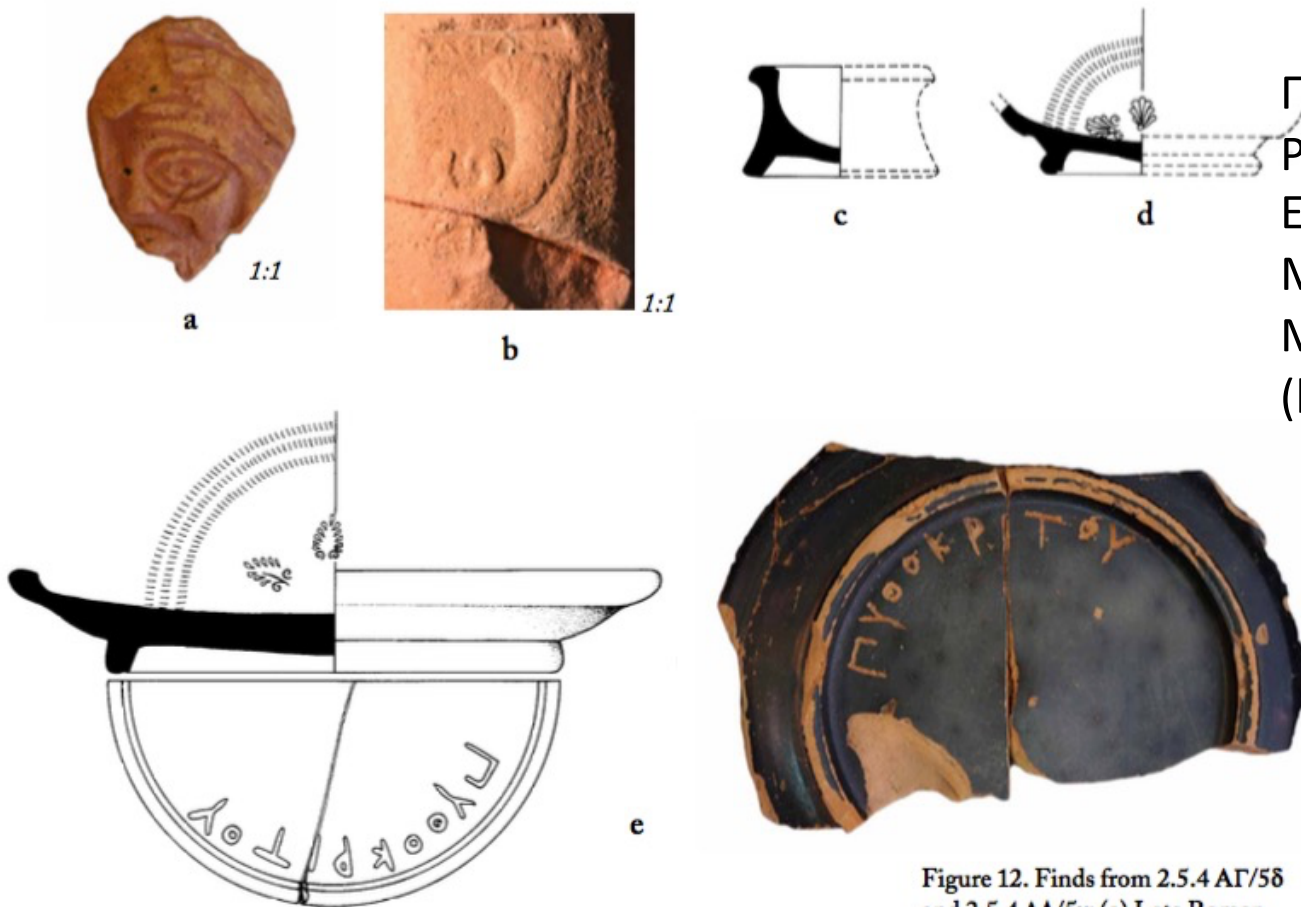

Τμήματα της οχύρωσης, από τις ανασκαφές του Μπακαλάκη

Οικία κλασικών χρόνων από τη Μολυβωτή
Εκτός από τη μεγάλη ποσότητα κεραμικής και αμφορέων, στα κινητά ευρήματα της ανασκαφής συγκαταλέγονται πολυάριθμα χάλκινα και αργυρά νομίσματα, ακροκέραμα, πήλινα υφαντικά βάρη, πήλινα ειδώλια, κοσμήματα και μεταλλικοί σύνδεσμοι. Σημαντικός αριθμός ευρημάτων προήλθε από τον καθαρισμό του ενός από τα δύο πηγάδια που εντοπίστηκαν στον χώρο της οικίας.

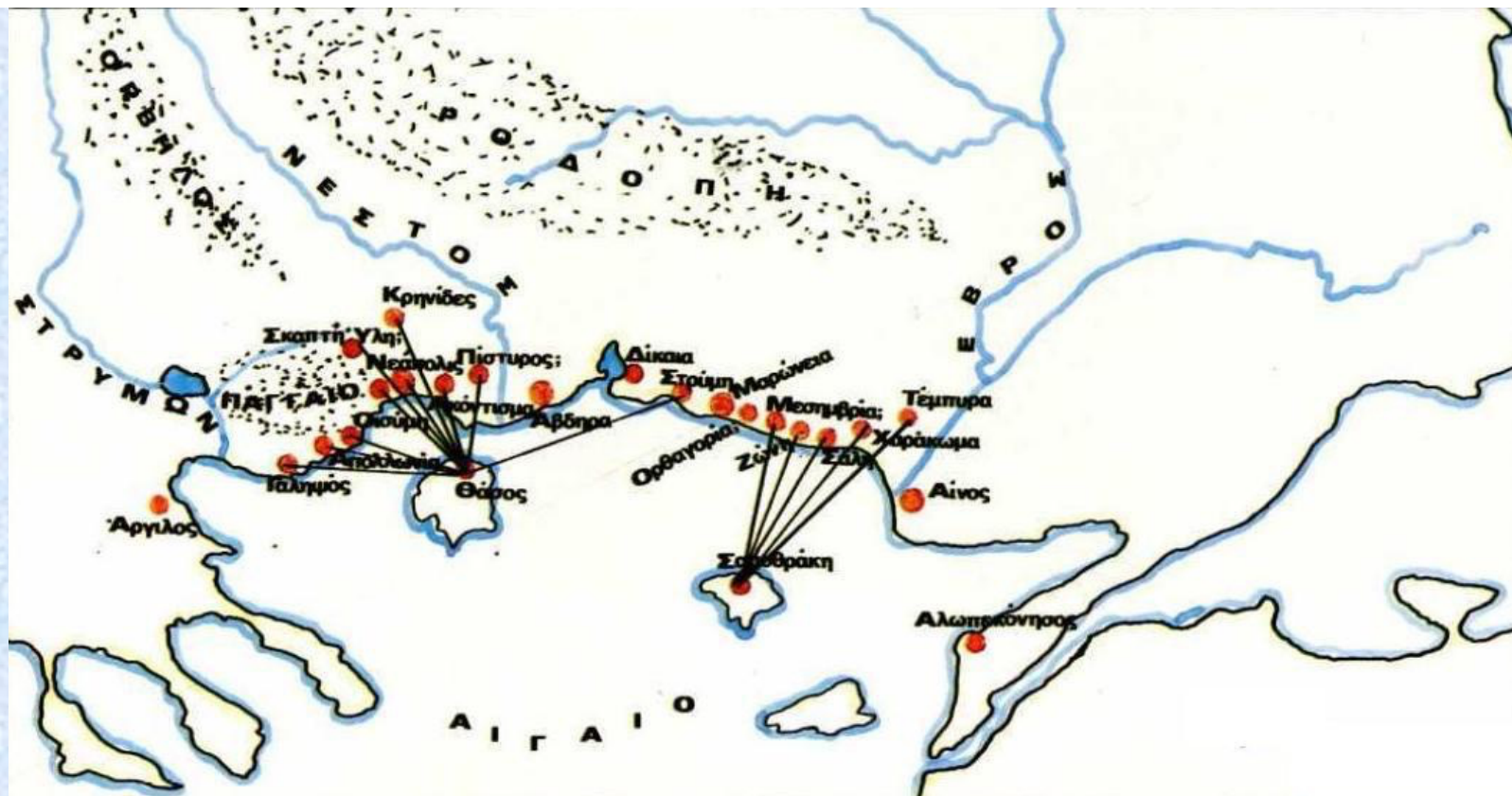
Αξίζει να σημειωθεί ότι η κεραμική του 6ου αι. π.Χ. από τη θέση της Μολυβωτής είναι λιγοστή, όλα τα εισηγμένα μελανόμορφα και ερυθρόμορφα αγγεία του 5ου και του 4ου αι. π.Χ. που βρέθηκαν στην περιοχή προέρχονται στην πλειονότητά τους από αττικά εργαστήρια, ενώ δεν λείπουν και οι τοπικές απομιμήσεις. Αρκετά σημαντική είναι, επίσης, η παρουσία οξυπύθμενων αμφορέων, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται πολλοί με ενσφράγιστες λαβές.

Ποικιλία ευρημάτων
 Ρωμαϊκό λυχνάρι
 Ενσφράγιστος θασίτικος αμφορέας
 Μελαμπαφής αλατιέρα
 Μελαμπαφές ενεπίγραφο πινάκιο
 (bolsal)

with a concave wall dating ca. 325–315 B.C. (Fig. 12:c)⁴³ and a southeastern Aegean amphora rim of the late 4th or even early 3rd century B.C. (23) were found in the tile spill, L13-058. A coin from Trikke—an unusual occurrence at the site—dating to ca. 300 B.C. (33) was found in decomposed mudbrick

Figure 12. Finds from 2.5.4 ΑΓ/5δ and 2.5.4 ΑΔ/5γ: (a) Late Roman lamp (L 10); (b) Thasian amphora stamp of Daiphron (13), detail; (c) black-glaze saltcellar with concave wall (P 90); (d) black-glaze bolsal (P 114); (e) inscribed black-

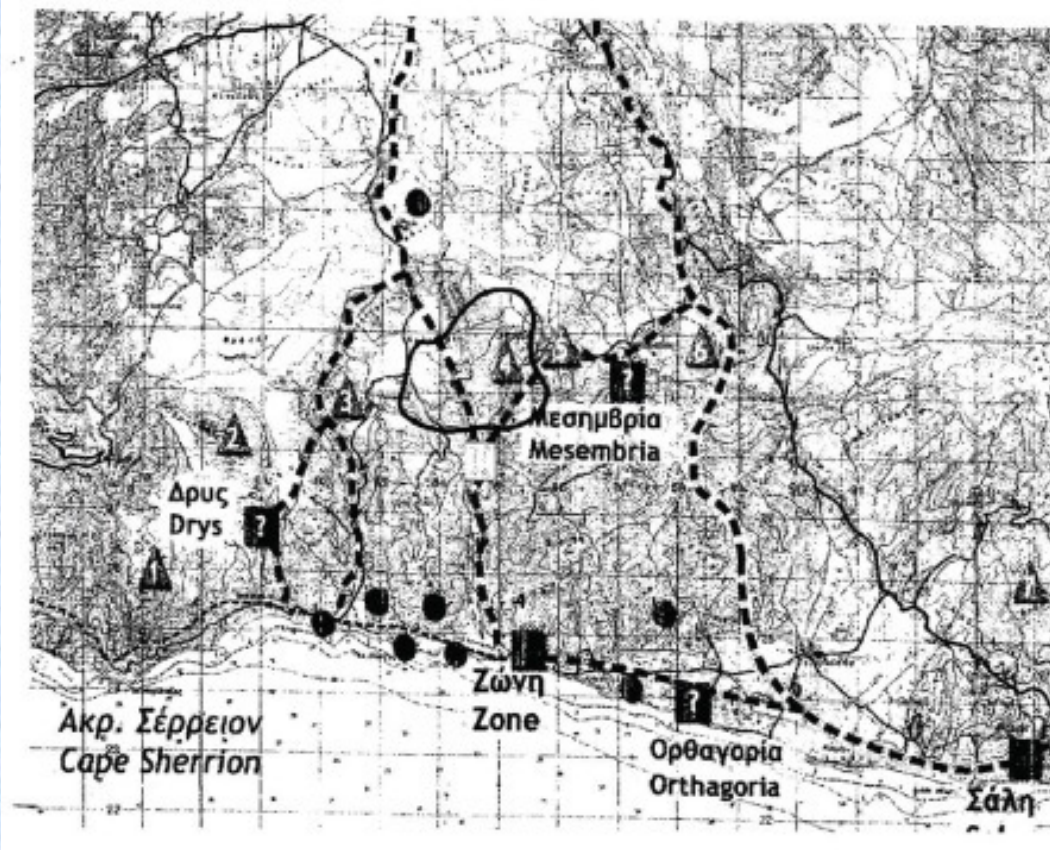
ΣΑΜΟΘΡΑΚΙΚΗ ΠΕΡΑΙΑ

Ως σαμοθρακική περαιά νοείται η ακτή που βρίσκεται απέναντι από τη Σαμοθράκη και εκτείνεται από το όρος Ίσμαρος μέχρι τον ποταμό Έβρο. Σε αυτό το τμήμα της ηπειρωτικής χώρας ο Ηρόδοτος (7.58–59, 7.108–109) αναφέρει την ίδρυση μιας σειράς από «σαμοθρηκία τείχεα», δηλαδή εγκαταστάσεις που προασπίζονταν τα συμφέροντα της μητρόπολης, με δυτικότερη τη Μεσημβρία και το Ακρωτήριο Σέρρειον, ενώ κάνει ξεχωριστή αναφορά στη Ζώνη και τη Σάλη (πιθανώς σημερινή Αλεξανδρούπολη).

Οι ονομασίες για άλλες τρεις σαμοθρακικές θέσεις παραδίδονται από άλλες πηγές: η Δρυς, η Τέμπυρα και το Χαρακίωμα. Η εγκατάσταση των Σαμοθρακών στην περαιά θα πρέπει να έγινε μεταξύ του 7ου αι. π.Χ. και της επέλασης του περσικού στρατού το 480 π.Χ.

η μόνη από αυτές τις αρχαίες πόλεις που έχει αποκαλυφθεί και ανασκάπτεται συστηματικά είναι η **Ζώνη**, η σημαντικότερη και ακμαιότερη από τις αποικίες της Σαμοθράκης και όχι η Μεσημβρία όπως πιστεύαμε παλαιότερα.

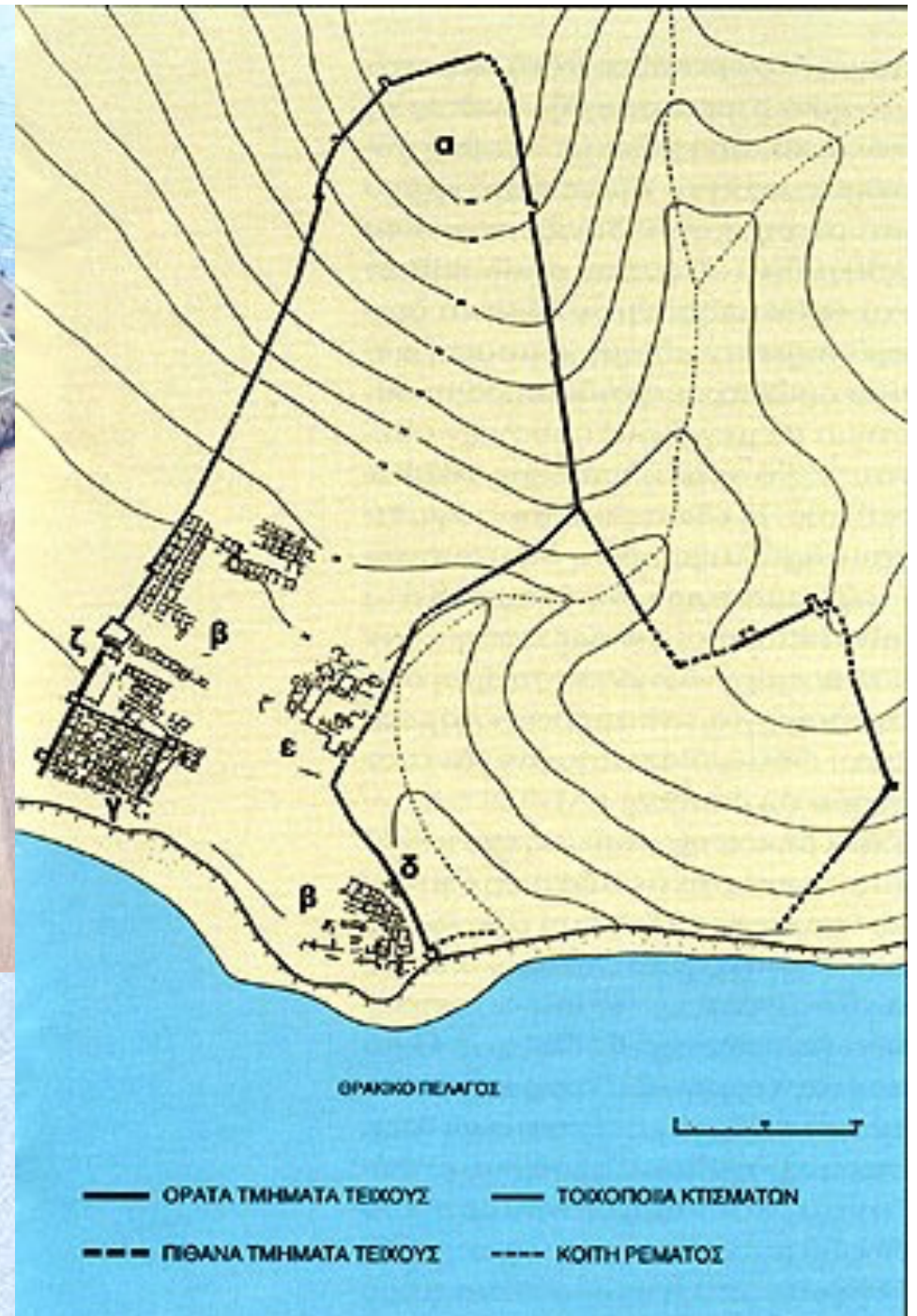
Στα **δυτικά και στα βόρεια της Ζώνης** πιστεύουμε ότι βρίσκονται η **Δρυς** και η **Μεσημβρία** αντίστοιχα. Το **ακρωτήριο Σέρρειο** είναι η απόληξη του όρους Ίσμαρος και σηματοδοτεί παράλληλα το δυτικό όριο της Περαίας. Ο **σύγχρονος οικισμός της Μάκρης** ταυτίζεται σήμερα από κάποιους με την αρχαία **Σάλη**, ενώ η **Αλεξανδρούπολη με την αρχαία Τέμπυρα**. Το **Χαράκωμα** τέλος τοποθετείται κοντά στα **Λουτρά της Τραϊανούπολης**. Νοτιοδυτικά του σημερινού οικισμού Δίκελλα, αρχαιολογικός χώρος γνωστός επίσης εδώ και πολλά χρόνια, μπορεί να αποδοθεί στην ανεξάρτητη πόλη **Ορθαγόρεια**. Η ίδρυσή της σχετίζεται με την επικράτηση των Μακεδόνων στην περιοχή αυτή και τη σημασία που έδωσαν στον έλεγχο των περασμάτων από την Ανατολή προς τη Δύση.

ΖΩΝΗ (Μεσημβρία)

Οι ανασκαφικές έρευνες στον οικισμό της **Ζώνης** έφεραν στο φώς ενδιαφέροντα ευρήματα αναφορικά με τη λατρεία, τις ταφικές παραδόσεις, αλλά και την καθημερινή και δημόσια ζωή της πόλης. Χάρη στην προνομιούχο θέση της, η πόλη ανέπτυξε έντονη εμπορική δραστηριότητα και μάλιστα συμμετείχε στην Α΄ Αθηναϊκή Συμμαχία. Μέχρι σήμερα έχουν έρθει στο φως τμήματα του τειχισμένου οικισμού και εργαστήρια, η νεκρόπολη και δύο ιερά. Σε κοντινή απόσταση βρίσκονται και λατομεία ασβεστόλιθου και πυριτόλιθου

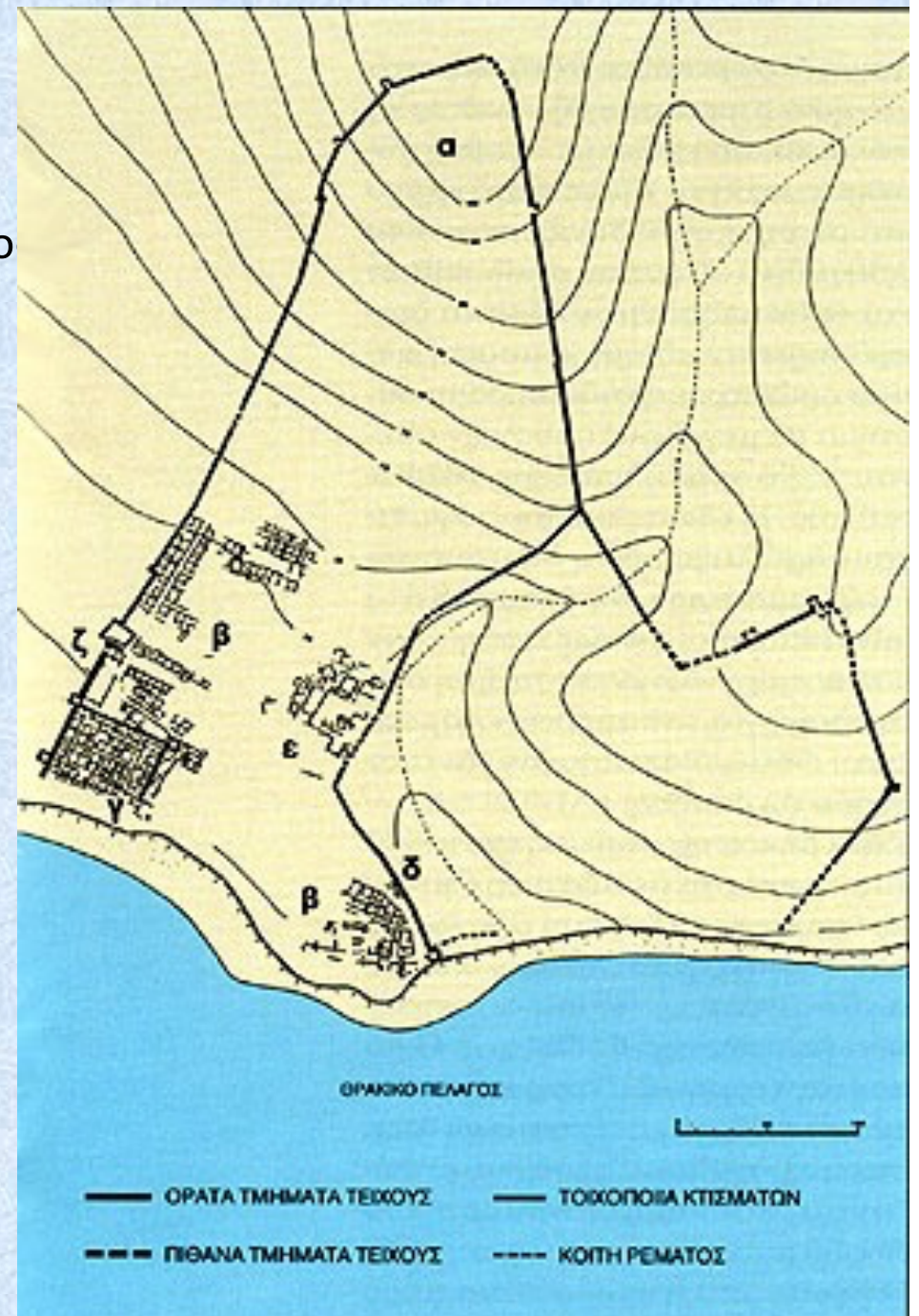

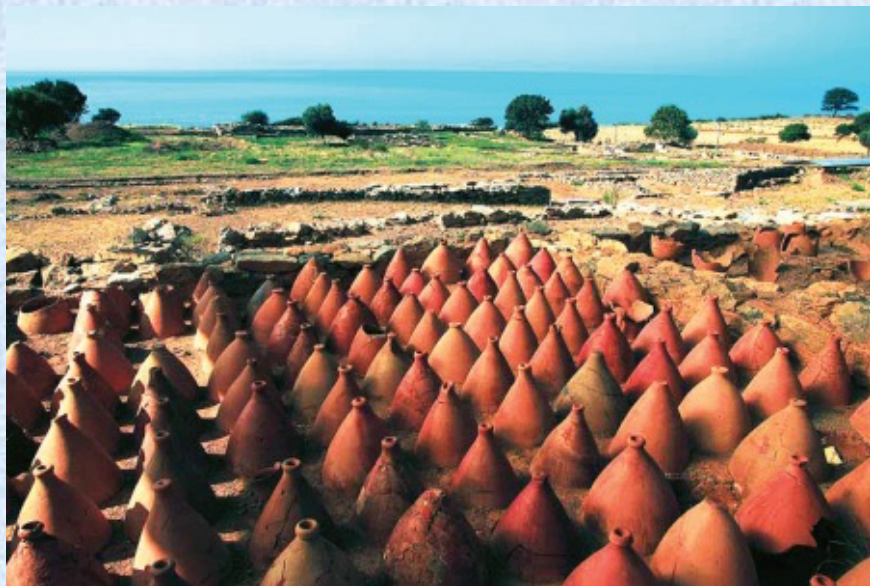
Τοπογραφικό Αρχαίας Ζώνης

- α. Ακρόπολη, β. Άστυ,
- γ. περιτειχισμένο τμήμα,
- δ. Ιερό Δήμητρας,
- ε. Ναός Απόλλωνα,
- ζ. Δυτική Πύλη

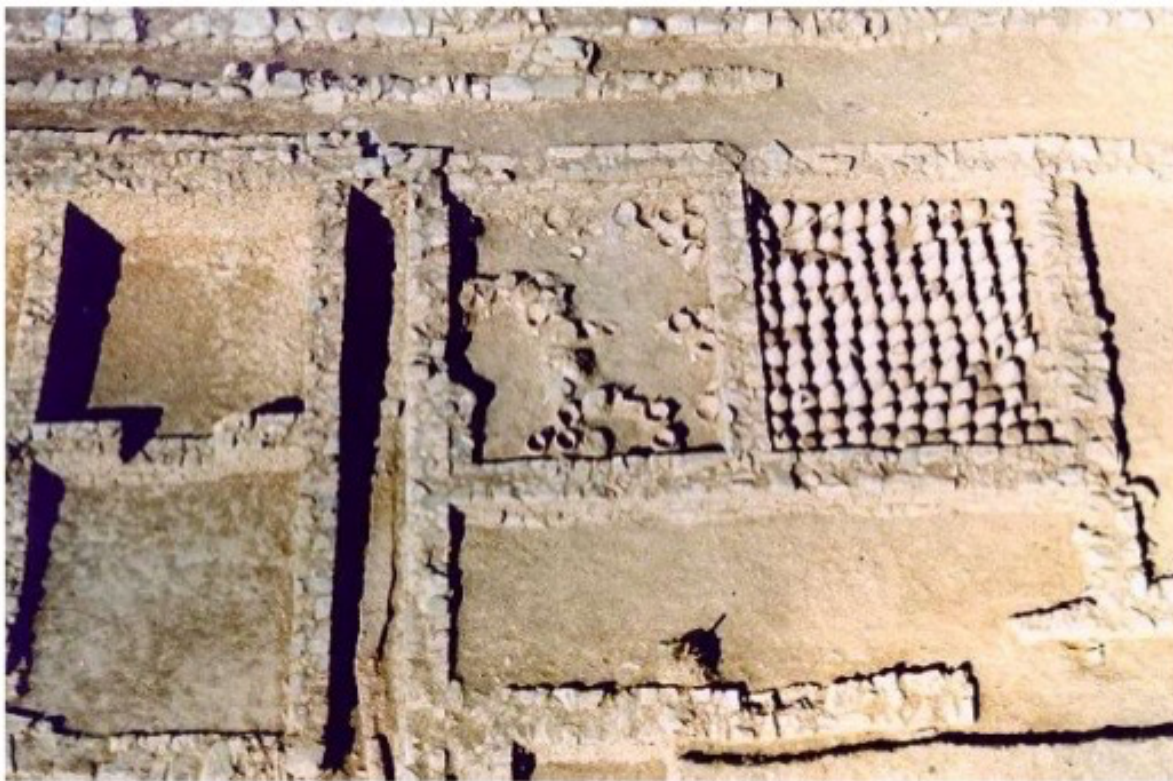
Περιβάλλεται από **οχυρωματικό περίβολο** που είναι ενισχυμένος κατά διαστήματα με **τετράγωνους πύργους** για να διευκολύνεται ο πλευρικός έλεγχος. Ένα εσωτερικό τείχος - «**διατείχισμα**»- με κατεύθυνση περίπου από Β. προ Ν. χωρίζει την πόλη σε δύο τμήματα, από τα οποία το ανατολικό, που είναι **τελείως ακατοίκητο**, εξυπηρετούσε την ενίσχυση της οχύρωσης. Μέχρι στιγμής υπάρχει μία πύλη στο δυτικό και δύο πιθανές στο ανατολικό εσωτερικό σκέλος του τείχους.

Μέσα στα **οικοδομικά τετράγωνα** αναγνωρίζουμε αρκετά στοιχεία της τυπικής ελληνικής κατοικίας του 5ου και 4ου αι. π.Χ. Κύριοι και δευτερεύοντες χώροι, ισόγειοι ή και σε όροφο, διαταγμένοι γύρω από μια μικρή αυλή με νότιο προσανατολισμό, διασώζουν το βασικό τους εξοπλισμό: αποθηκευτικά πιθάρια, εστίες, χειρόμυλοι, λουτήρες, πηγάδια, κονιάματα, τμήματα αποχετευτικού δικτύου, δάπεδα. Τα κτίσματα χαρακτηρίστηκαν σαν **κατοικίες**, είχαμε όμως σε κάποιους χώρους ευρήματα που δηλώνουν **και επαγγελματική χρήση**: κλίβανοι, υπολείμματα επεξεργασίας μετάλλων, μήτρες ειδωλίων, εργαστηριακά σκεύη

Λεπτομέρεια από δάπεδο οικίας με
ανεστραμμένους αμφορείς για μόνωση

Κεραμικός κλίβανος

Η Δυτική πύλη της πόλης

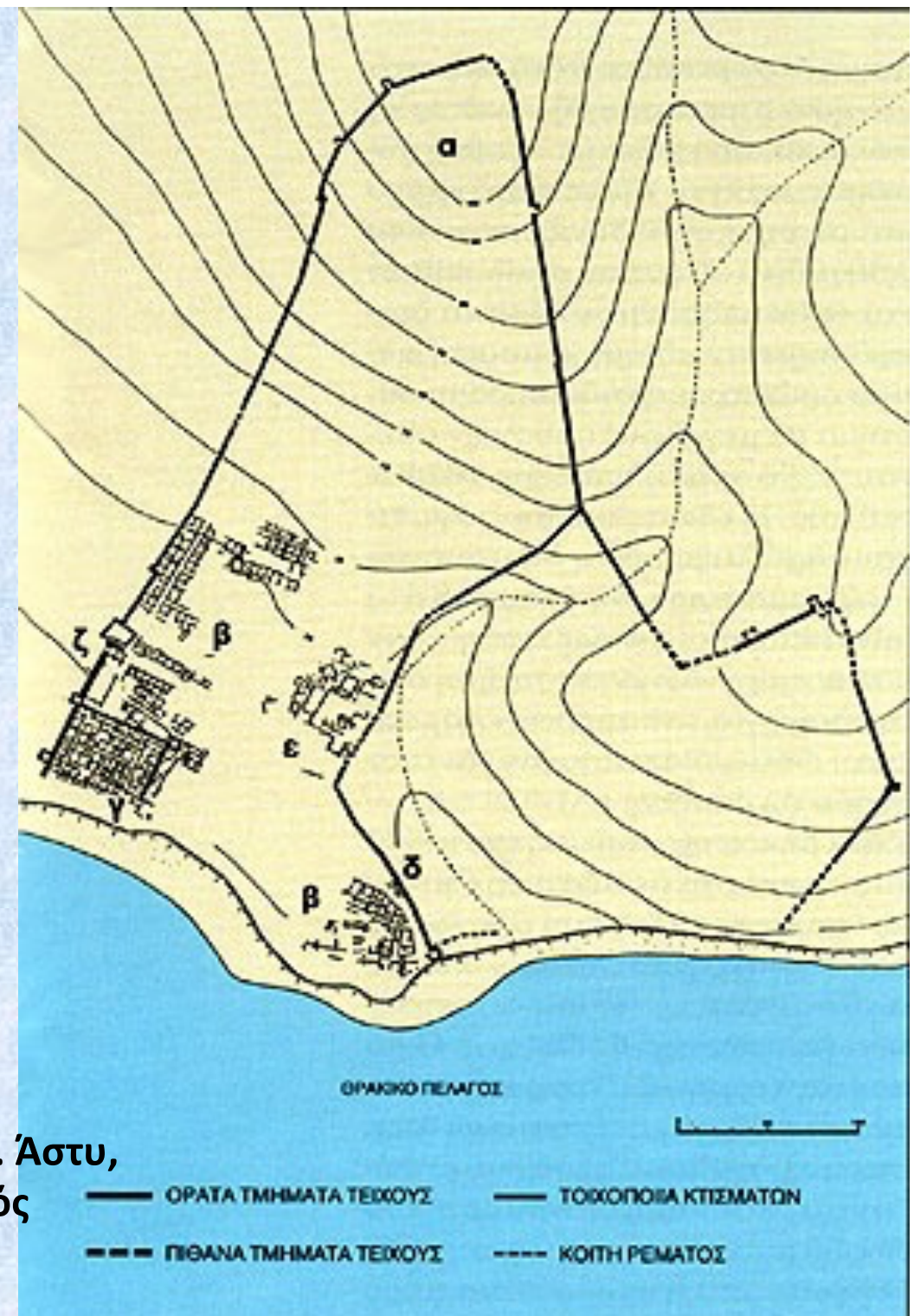

Η καθοριστική πληροφορία για την **ταυτότητα της πόλης** προέκυψε μέσα από το μεγάλο αριθμό νομισμάτων που έχουν βρεθεί μέχρι σήμερα. Περίπου **7.000 νομίσματα** καλύπτουν ένα χρονολογικό φάσμα από τον 5ο αι. π.Χ. μέχρι τον 6ο αι. μ.Χ. Το νόμισμα ωστόσο που κυριαρχεί είναι το νόμισμα της Ζώνης. **Τέσσερα στα δέκα νομίσματα που βρέθηκαν στο χώρο, φέρουν την επιγραφή ΖΩΝΑΙΩΝ**

Τα ευρήματα από τον ευρύτερο χώρο του οικισμού και από το νεκροταφείο είναι αποκαλυπτικά. **Περίτεχνα αττικά και ιωνικά αγγεία**, κομψοτεχνήματα κοροπλαστικής και μεταλλοτεχνίας, πολυάριθμοι αμφορείς αποτελούν τεκμήρια της γενικότερης ευημερίας του οικισμού. Παράλληλα, **ένας μεγάλος αριθμός θρακικών αγγείων τοπικής παραγωγής, υποδηλώνει συνύπαρξη και συγκατοίκηση Ελλήνων και Θρακών.**

Από τα κτερίσματα των τάφων στη νεκρόπολη, γίνεται φανερό ότι υπήρχε κοινωνική διαστρωμάτωση, καθώς οι νεκροί άλλοτε συνοδεύονται από πλήθος αγγείων και άλλων αντικειμένων, κι άλλοτε οι τάφοι είναι εξαιρετικά λιτοί.

Ενδιαφέρον παράδειγμα, αποτελεί η υδρία που βρέθηκε στο νεκροταφείο της αρχαίας Ζώνης, στην περιοχή της σύγχρονης Αλεξανδρούπολης και στην οποία απεικονίζεται η αρπαγή της Ωρείθειας από τον Βορέα και πολλά άλλα

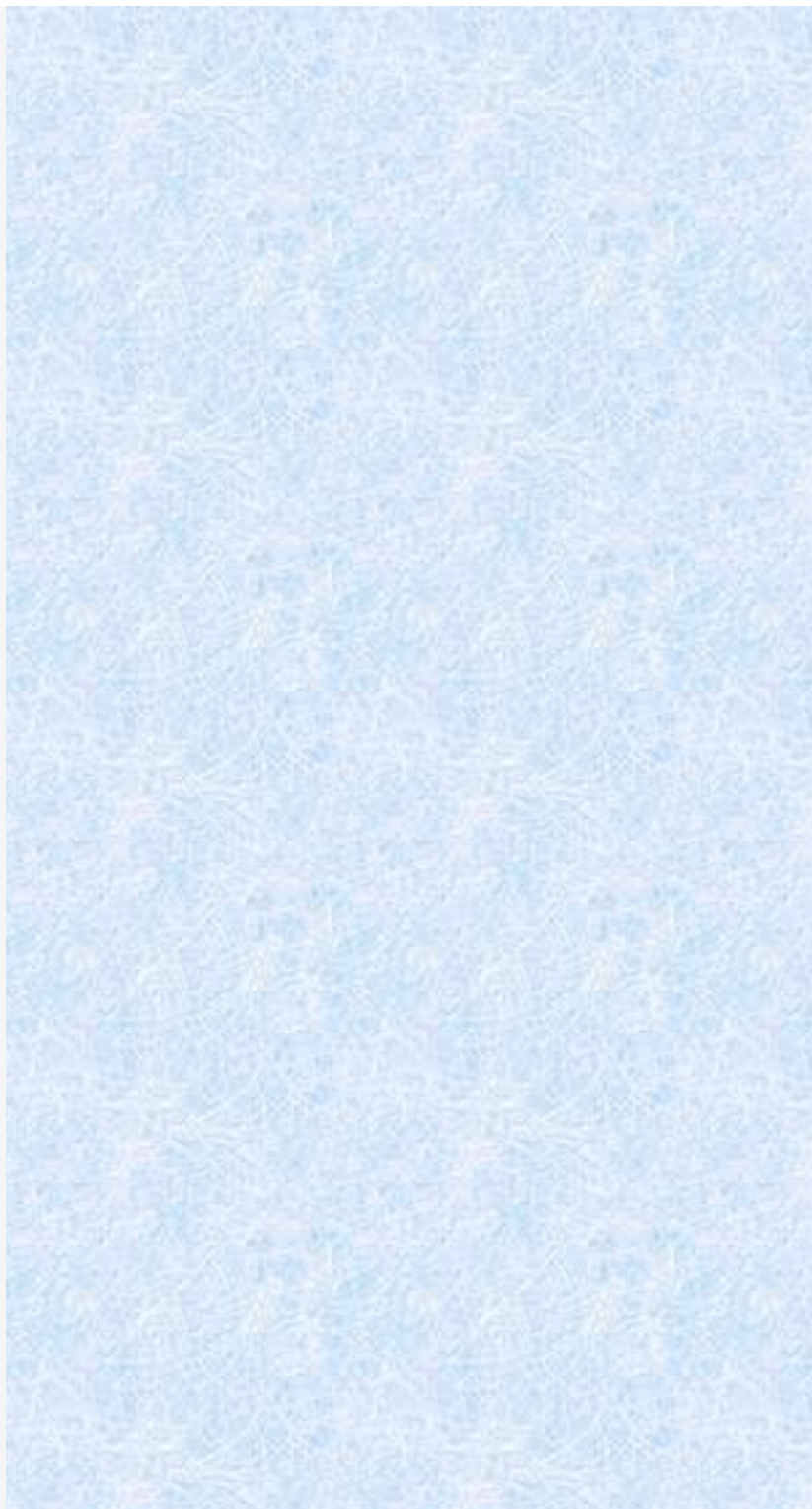

Τοπογραφικό Αρχαίας Ζώνης α. Ακρόπολη, β. Άστυ, γ. τειχισμένο τμήμα, δ. Ιερό Δήμητρας, ε. Ναός Απόλλωνα, ζ. Δυτική Πύλη

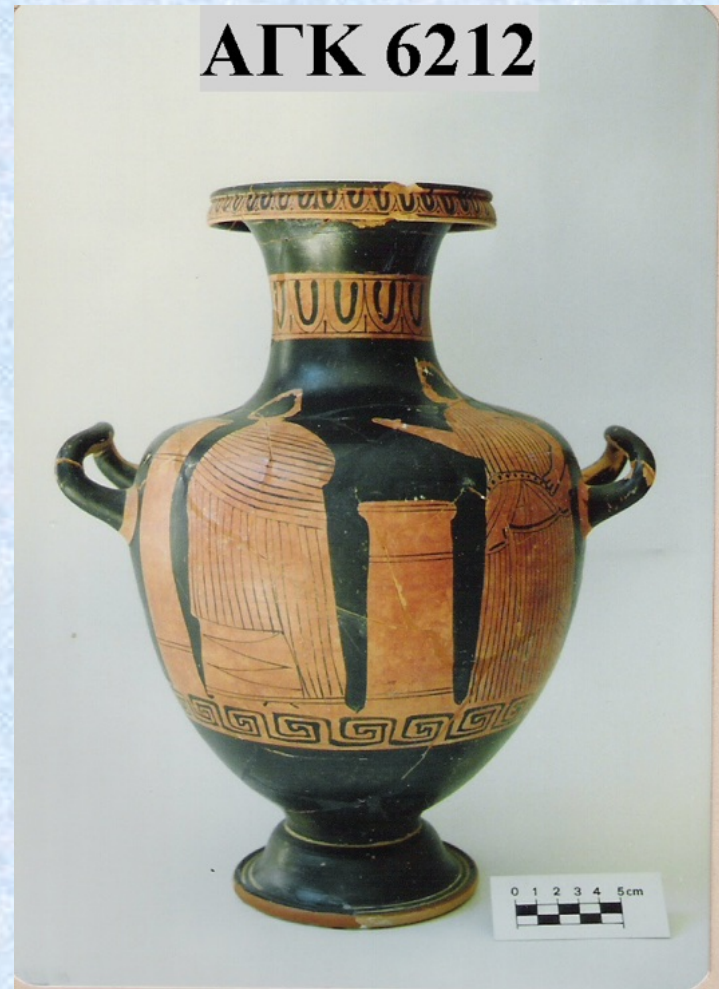
Antikensammlung
Museum
Berlin

Αναφορικά με τις λατρείες της περιοχής, **έχουν επιβεβαιωθεί αρχαιολογικά ο αρχαϊκός ναός του Απόλλωνα και το ιερό της Δήμητρας του 4ου αι. π.Χ**

Στο ιερό του Απόλλωνα εντοπίστηκαν πάνω από 64.000 όστρακα στο ύψος της θεμελίωσης του ναού, τα οποία χρονολογούνται κυρίως στον 6ο και 5ο αι π.Χ., και ανήκουν σε διάφορα σχήματα, πρωτίστως κρατήρες, κύλικες και σκύφους. Πιο συγκεκριμένα, από τον ναό προέρχονται αρκετές **μελανόμορφες κύλικες** (κυρίως τύπου Σιάννων, μικρογραφικές, αλλά και Droop, Kassel και A), **σκύφοι** του ύστερου 6ου – 5ου αι. π.Χ., καθώς και πολυπληθείς μελανόμορφοι **κιονωτοί κρατήρες** που χρονολογούνται στο β' τέταρτο του 6ου με αρχές του 5ου αι. π.Χ.

Τα πιο συχνά εικονογραφικά θέματα που συναντιούνται στα αγγεία αυτά, είναι διονυσιακά, απεικονίσεις πολεμιστών αλλά και ζωικών μοτίβων. Αντίθετα, **τα ερυθρόμορφα αγγεία είναι σαφώς λιγότερα, περ. 475–425 π.Χ.**, βλ. ενδεικτικά τις κύλικες C του Ζωγράφου του Πίθου, έναν κωδωνόσχημο κρατήρα και δύο πελίκες, **η μία μάλιστα με απεικόνιση του θράκα βασιλιά Τηρέα -->**

Αεροφωτογραφία του συγκροτήματος του ναού του Απόλλωνα.

Διακρίνονται ο περίβολος, η στοά που τον περιβάλλει, καθώς και τμήμα του εσωτερικού ανατολικού σκέλους του τείχους και μεταγενέστερα προσκτίσματα.

Πρόκειται για **ορθογώνιο κτίσμα** με διαστάσεις 9x15 μ. και προσανατολισμό από Β. προς Ν. Έχει τη μορφή ναού πρόστυλου ή εν παραστάσι και ανήκει σε **οικοδομικό συγκρότημα με συνολικές διαστάσεις 65x105 μ.**, με κεντρική πλακοστρωμένη **αυλή** που περικλείεται από **δύο στοές**.

Αποτελεί το μοναδικό ταυτισμένο αρχαϊκό Ιερό Απόλλωνα σ όλο το χώρο της Θράκης.

Παράλληλα δηλώνει ότι **ήδη από τον 6ο π.Χ. αι. η πόλη λειτουργούσε σαν οργανωμένο αστικό κέντρο.** Ανάμεσα στα ποικίλα εξαιρετικής τέχνης ευρήματα ιδιαίτερη θέση κατέχουν **θραύσματα κούρων** και κυρίως ένας μαρμάρινος κορμός κούρου, που χρονολογείται στον 6ο αι. π.Χ. και είναι ένας από τους ελάχιστους που υπάρχουν σ ολόκληρη τη Βόρεια Ελλάδα, ενεπίγραφη κεραμική, νομίσματα και **ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ** στη θρακική γλώσσα

Ο όγκος των αγγείων που αφιερώθηκαν στον θεό καταδεικνύει τη **μεγάλη επισκεψιμότητα του ιερού** (βλ. ενεπίγραφα αγγεία με το όνομα του Απόλλωνα),

το πλήθος των αγγείων πόσεως και των κρατήρων, υποδηλώνει τη **χρήση τους στην τέλεση ιερών δείπνων και συμποσίων**, προτού ανατεθούν στο τέμενος.

πολλά αττικά αγγεία φέρουν επιγραφές στη θρακική γλώσσα με ελληνικούς χαρακτήρες, είναι ενδεικτικό της πληθυσμιακής μείξης της περιοχής αλλά και της ευρύτατης αποδοχής που έχαιρε ο Απόλλωνας στη Θράκη.

Η ταύτιση του Ιερού τεκμηριώνεται από την αναγραφή του ονόματος του θεού σε έναν ασυνήθιστα μεγάλο αριθμό περίπου 300 - θραυσμάτων ενεπίγραφης κεραμικής από το εσωτερικό του, αλλά και τον περιβάλλοντα χώρο του. Τα ενεπίγραφα αυτά όστρακα έχουν όμως ιδιαίτερη σημασία, γιατί μαζί με **δύο λίθινες επιγραφές, η μια εκ των οποίων είναι δίγλωσση**, μας έδωσαν τα πρώτα ερμηνεύσιμα στοιχεία για τη γλώσσα των Θρακών στην περιοχή αυτή. Χαραγμένες με ελληνικούς χαρακτήρες, ακατανόητες στην αρχή, αποδείχθηκε ότι αποτελούν τη μεγαλύτερη συγκέντρωση θρακικών επιγραφών που έχει βρεθεί μέχρι σήμερα και μας επέτρεψαν για πρώτη φορά να προσεγγίσουμε μια διαπιστωμένη πλέον τοπική θρακική διάλεκτο η οποία μάλιστα εμφανίζει εξαιρετική συγγένεια με την ελληνική γλώσσα.

Επίσης, η **ιερή κατάχωση των αφιερωμάτων** πριν από την ανέγερση του ναού του Απόλλωνα φανερώνει τη σημασία που είχε για την περιοχή το ιερό, αλλά και τον βαθμό οργάνωσης και οικονομικής υποστήριξης που απαιτεί ένα τέτοιο εγχείρημα.

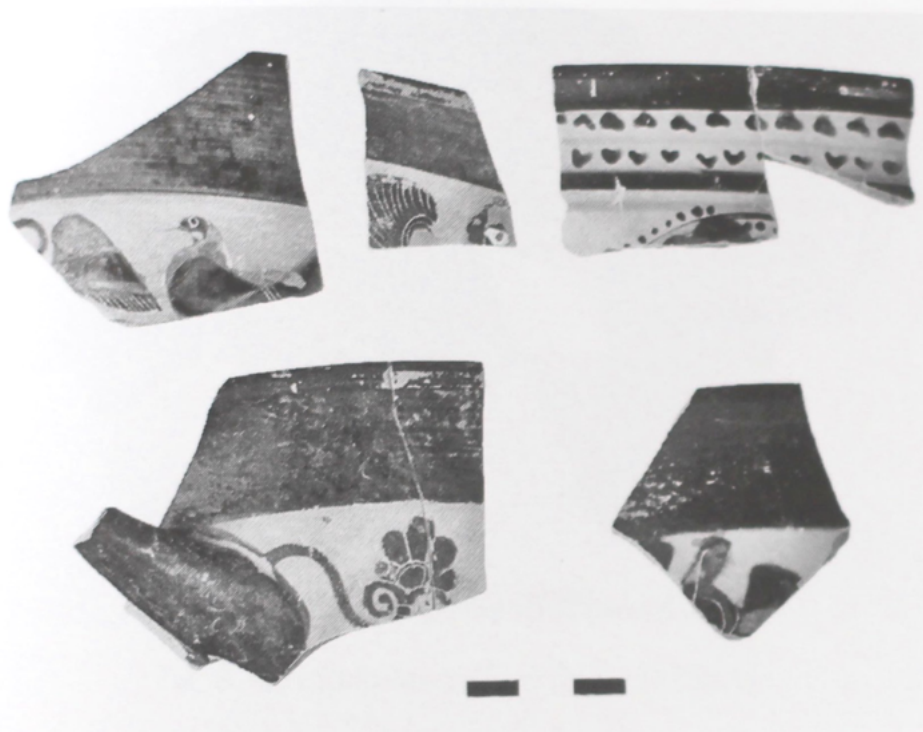
Εικ. 2. Ενεπίγραφή κεραμική από το ιερό του Απόλλωνα (MK 8956b, 13200, 8998, 13125, 12936, 12951).

Οι επιγραφές είναι χαραγμένες με ελληνικούς χαρακτήρες, αλλά σε πολλές περιπτώσεις η γλώσσα δεν ήταν ελληνική. Η μελέτη του υλικού αυτού απέδειξε ότι ένα μεγάλο μέρος των επιγραφών ήταν γραμμένο σε τοπική θρακική διάλεκτο, γεγονός εξαιρετικά σημαντικό από γλωσσολογική άποψη⁴.

Οι περισσότεροι κρατήρες που βρέθηκαν στην περιοχή του ναού είναι κιονωτοί και χρονολογούνται από το β' τέταρτο του βου ως τις αρχές του 5ου αι. π.Χ. Συγκρίνονται ως προς το σχήμα και τη διακόσμησή τους με αντίστοιχους κρατήρες που βρέθηκαν στην αρχαία Αγορά των Αθηνών⁵. Οι παραστάσεις, είναι συχνά πολυπρόσωπες, τοποθετημένες σε μετόπες, ενώ το χείλος

Εικ. 3. Μελανόμορφος κρατήρας (MK 8980) με διονυσιακή σκηνή στην Α' όψη και σκηνή αναχώρησης πολεμιστή στη Β' όψη.

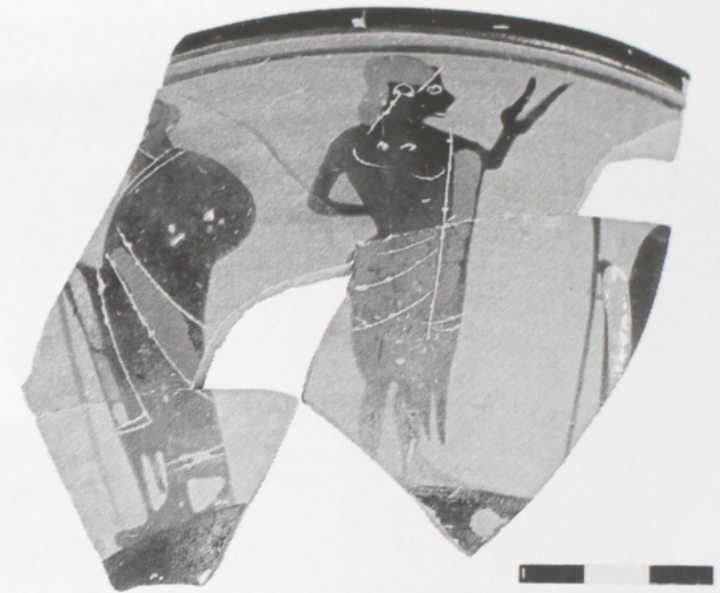
Εικ. 4. Θραύσματα μελανόμορφων κυλίκων (ΜΚ 13262α-ε).

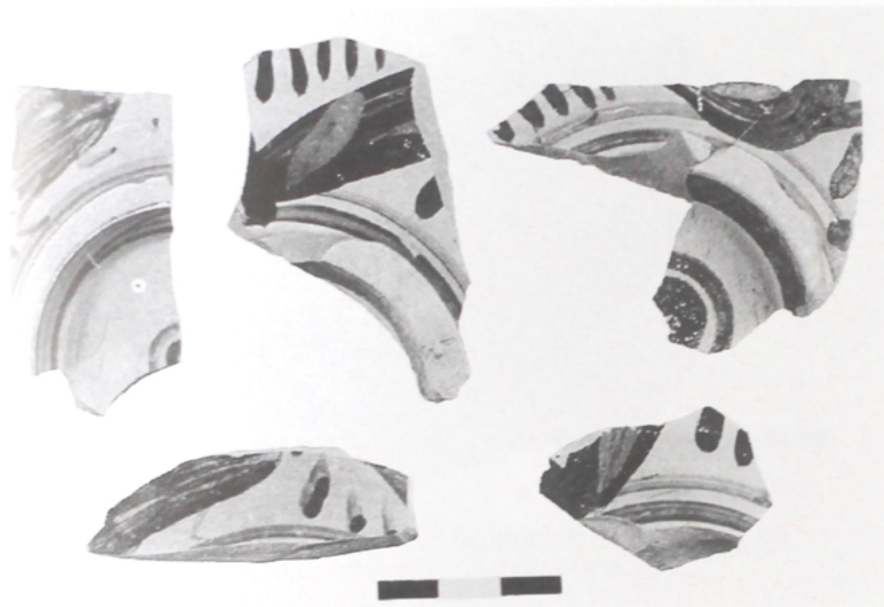
Εικ. 5. Μελανόμορφη μικρογραφική χειλεωτή κύλικα (ΜΚ 8984α).

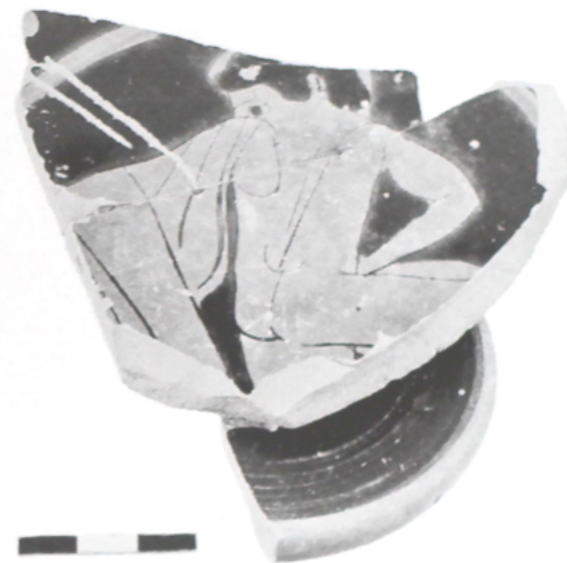
Εικ. 6. Μελανόμορφος σκύφος «ερμογένειου τύπου» (ΜΚ 9001) με σκηνή μονομαχίας.

Εικ. 7. Μελανόμορφος σκύφος (ΜΚ 8984δ).

Εικ. 8. Όστρακα λεκανίδων (MK 13276α-ε).

Εικ. 9. Ερυθρόμορφη κύλικα τύπου C με σκηνή νεαρού συμποσιαστή (MK 12731α). Κύκλος του Ζ. του Πίθου.

Εικ. 10. Όστρακο κλειστού αγγείου πρώιμου ρυθμού Φικελ-λούρων (MK 12742).

Εικ. 11. Καρποδόχη ανατολικού εργαστηρίου (MK 13279).

Εικ. 12. Χιακοί κάλυκες (MK 8984η) του ρυθμού των αιγάγρων.

Εικ. 16. Λέβης από γκριζο πηλό (ΜΚ 12732).

Εικ. 17. Οστρακα γκριζων αγγείων (ΜΚ 13293α γ).

Εικ. 19. Αγγείο θρακικού εργαστηρίου (ΜΚ 8470).

Εικ. 20. Οστρακα θρακικών αγγείων (ΜΚ 13309α-ε).

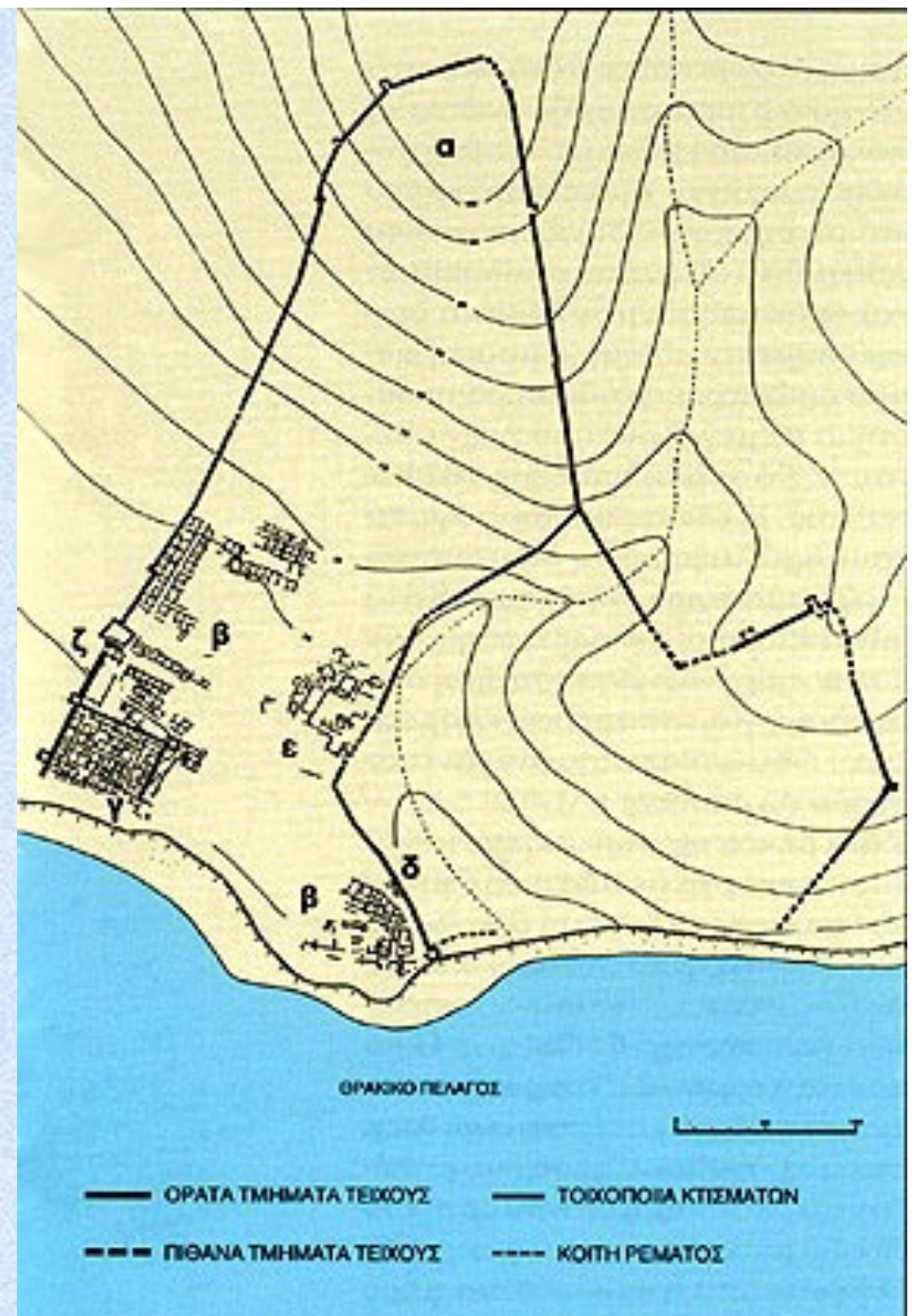
Άγνωστη παραμένει η θέση ενός τρίτου **Ιερού, της Αφροδίτης**, η λατρεία της οποίας τεκμηριώνεται επιγραφικά.

Η **λατρεία επίσης του θεού Διονύσου** υποδηλώνεται από μια πήλινη μάσκα εξαιρετικής τέχνης του 4ου π.Χ. αι. που παριστάνει γενειοφόρο τον θεό.

Στο μικρότερο από τα δύο Ιερά, μια ορθογώνια κατασκευή την εσωτερική παρειά του ανατολικού τείχους, που ταυτίστηκε επιγραφικά με **Ιερό της Δήμητρας**, βρέθηκε θησαυρός από 100 και πλέον σφυρήλατα επάργυρα, χρυσά, χάλκινα και επίχρυσα αναθηματικά πλακίδια με λατρευτικές παραστάσεις.

Η παρακμή έρχεται κάπως απότομα, **στα τέλη του 4ου, αρχές 3ου π.Χ. αι.**, σύμφωνα με τα ανασκαφικά δεδομένα. Ο χώρος και η σημασία της πόλης φαίνεται να μειώνονται δραστικά. Η ευρύτερη πόλη εγκαταλείπεται και δημιουργείται ο «**Περιτειχισμένος Οικισμός**». Η νοτιοδυτική γωνία της πόλης απομονώθηκε με την κατασκευή συμπληρωματικού τείχους, πάχους 2 μ., αμυντικού χαρακτήρα, όπως υποδηλώνει η ενίσχυση της βορειοανατολικής γωνίας του (στο εσωτερικό της πόλεως) με πύργο. Στην κυριότερη από τις αλληπάλληλες οικοδομικές φάσεις του περιτειχισμένου αυτού χώρου, του οποίου η **κατοίκηση συνεχίζεται μέχρι τον 2ο π.Χ. αι.**, ανήκουν πλακοστρωμένοι δρόμοι, οικοδομικά τετράγωνα σύμφωνα με το Ιπποδάμειο σύστημα, και τρεις τουλάχιστον ευρύχωρες οικίες. Αυτή η εξέλιξη συμπίπτει χρονικά με την **οριστική επικράτηση των Μακεδόνων βασιλέων που καταλύουν το Οδρυσικό κράτος** και μεταβάλλουν τους πολιτικοοικονομικούς συσχετισμούς σ όλη την περιοχή της Θράκης.

<https://www.youtube.com/watch?v=qQTfboeXIRc>

Από τις σημαντικότερες ελληνικές πόλεις, τής αιγαιακής Θράκης, η **Αίνος**, κτίστηκε στις ανατολικές εκβολές τού Έβρου, σήμερα από έδαφος τής Ευρωπαϊκής Τουρκίας. Από τις λίγες αρχαίες πόλεις τής Θράκης πού δεν εγκαταλείφθηκαν, **άλλα ή ζωή σ' αυτές συνεχίζεται ακόμη και σήμερα.**

Έτσι τα μόνα αρχαιολογικά στοιχεία πού έχουμε από την Αίνο είναι **μερικά τυχαία ευρήματα, αναθηματικά και επιτύμβια ανάγλυφα κλασικών χρόνων, πού βρέθηκαν εντοιχισμένα σε νεότερα σπίτια τής πόλης** και, βέβαια, μια σειρά **αρχαίων νομισμάτων** τής πόλης πού καλύπτουν μία αδιάκοπη σειρά από τις αρχές τού 5ου αι. π.Χ. μέχρι τον 1ο αι. π.Χ. Τα νομίσματα αυτά, αργυρά και χάλκινα, προέρχονται από διάφορες άλλες πόλεις γεγονός πού δείχνει την πλατειά κυκλοφορία τους και εικονίζεται ο' αυτά ο θεός **Έρμης** από τη μια πλευρά και **μία αίγα**, το σύμβολο τής πόλης από την άλλη.

Η πόλη αναφέρεται, με τον ίδιο όνομα. ήδη όταν **Όμηρο**, ενώ στη **Σουίδα** αναφέρεται το όνομα **Ύψινθος** σαν το παλιότερο τής πόλης. Πράγματι, ή περιοχή ανατολικά από τις εκβολές τού Έβρου, κατοικούνταν από **τα θρακικό φύλο των Αψινθίων**. Γνωστή και **Πολυόμβρια**.

Συσχετισμός με τον Αινεία

Οι αρχαίοι ιστορικοί μάς άφησαν διαφορετικές πληροφορίες για την προέλευση των Ελλήνων πού αποίκησαν την Αίνο. Έτσι, **άλλοι αναφέρουν τη Μυτιλήνη ή την Κύμη** σαν μητρόπολη τής Αίνου, ενώ άλλου (Στράβων, Έφορος, Σουίδα), βεβαιώνεται ότι κτίστηκε **από Αιολείς από την Αλωπεκόνησο και αργότερα υπήρξε κτίσμα Μυτιληναίων και Κυμαίων**. Η δεύτερη αυτή άποψη φαίνεται ότι ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Δεν είναι γνωστό πότε ιδρύθηκε ή πόλη. Είναι όμως γεγονός ότι μέσα στον **5ο αι. π.Χ.** βρισκόταν σε **μεγάλη οικονομική άνθηση**, εφόσον από τις πόλεις τής Θράκης μέλη τής α' Αθηναϊκής Συμμαχίας, ή Αίνος πλήρωνε τον μεγαλύτερο **φόρο από 12 τάλαντα**. Η ίδρυση, ωστόσο τής πόλης θα μπορούσε να τοποθετηθεί **το αργότερο στο β' μισό του 6ου αι. π.Χ.**, εφόσον στις αρχές τού 5ου αι. π.Χ. **υποτάσσεται από τον Ξέρξη**.

Ασημένιο τριόβολο
435-405 πΧ

Attic red-figure krater
and pelike fragments
from Ainos, 470-450 BC,
400-390 BC & 390-360 BC